

Проект „Граѓански ориентиран пристап при испорака на јавни услуги“

ПРАВНА АНАЛИЗА НА ДЕЛ ОД ЗАКОНИТЕ КОИ ПРОПИШУВААТ УСЛУГИ, КОИ
СЕ ПОПИШАНИ ВО КАТАЛОГОТ НА УСЛУГИ

декември 2018

Оваа анализа е изработена во рамки на проектот „Граѓански ориентиран пристап при испорака на јавните услуги“ финансиран од Европската Унија и кофинансиран од Британската амбасада Скопје. Содржината на анализата е единствена одговорност на авторите и на никаков начин не може да се смета дека ги одразува гледиштата на Европската унија и на Британската амбасада Скопје.

Проектот е спроведуван од Центар за управување со промени и Асоцијација Зенит.

Содржина

1. Закон за личноста име	5
2. Закон за личната карта	7
3. Закон за пријавување на живеалиштето и престојувалиштето на граѓаните	9
4. Закон за матичен број	11
5. Закон за патните исправи на државјаните на РСМ	13
6. Закон за државјанството на РСМ	15
7. Закон за азил и привремена заштита – пречистен текст	17
8. Закон за странците	19
9. Закон за високото образование	20
10. Закон за основното образование	22
11. Закон за средното образование	24
12. Закон за ученичкиот стандард	26
13. Закон за студентскиот стандард	28
14. Закон за учебници за основно и средно образование	30
15. Закон за образование на возрасните	32
16. Закон за здравствената заштита	33
17. Закон за заштита на правата на пациентите	35
18. Закон за здравственото осигурување	36
19. Закон за даночна постапка	38
20. Закон за заштита на топографијата на интегралните кола	40
21. Закон за градежните производи	41
22. Закон за државен пазарен инспекторат	42
23. Закон за туристичката дејност	44
24. Закон за контрола на извоз на стоки и технологии со двојна употреба	47
25. Закон за контрола на предметите од скапоцени метали	49
26. Закон за превоз на опасни материи во патниот и железничкиот сообраќај	51
27. Закон за јавните патишта	54
28. Закон за воздухопловство	56

29.	<i>Закон за матичната евиденција</i>	58
30.	<i>Закон за данокот на добивка</i>	60
31.	<i>Закон за странците</i>	61
32.	<i>Закон пријавување на живеалиштето и престојувалиштето на граѓаните</i>	62
33.	<i>Закон за инвалидски организации</i>	63
34.	<i>Закон за употреба на знаковниот јазик</i>	65
35.	<i>Закон за мирно решавање на работните спорови</i>	66
36.	<i>Закон за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување</i>	67
37.	<i>Закон за доброволно капитално финансирано пензиско осигурување</i>	69
38.	<i>Закон за експропријација</i>	71
39.	<i>Закон за државјанство</i>	72
40.	<i>Закон за административни такси</i>	74
41.	<i>Закон за работното време, задолжителните одмори на мобилните работници и возачите во патниот сообраќај и уредите за запишување во патниот сообраќај</i>	75
42.	<i>Закон за обука и испит за директор на основно училиште, средно училиште, ученички дом и отворен граѓански универзитет за доживотно учење</i>	76
43.	<i>Закон за контрола на емисии од испарливи органски соединенија при користење на бензини</i>	78
44.	<i>Закон за заштита на природата</i>	80
45.	<i>Закон за животната средина</i>	82
46.	<i>Закон за генетски модифицирани организми</i>	84
47.	<i>Закон за водите</i>	86
48.	<i>Закон за академија за наставници</i>	88
49.	<i>Закон за јавна чистота</i>	89
50.	<i>Закон за едношалтерскиот систем и за водење на трговскиот регистар и регистар на други правни лица</i>	90
51.	<i>Закон за угостителската дејност</i>	91
52.	<i>Закон за заштита на конкуренцијата</i>	93
53.	<i>Закон за безбедност на производите</i>	94
54.	<i>Закон за индустриската сопственост</i>	95

**1. Закон за личното име
(Службен весник бр. 8/1995, 66/2007, 103/2008, 51/2011, 154/2015 и 55/2016)**

Број на услуги

Законот за личното име регулира 3 услуги, кои се управни дејствија што опфаќаат донесување на управни акти, односно поединечни акти со кои врз основа на закон се решава за правата, обврските и правните интереси на странките во врска со промената на нивното лично име, односно само името или презимето.

Надлежен орган

Надлежен орган за давање на овие услуги е Министерството за внатрешни работи. Услугите се остваруваат во подрачните одделенија на Министерството.

Дополнително Министерството има портал, <https://mvr.gov.mk/upravni-raboti> на кој граѓаните можат да добијат податоци за законските основи за стекнување на услугите, како и за доказите кои е потребно да се достават заради добивање на услугите. Граѓаните не можат да поднесат електронско барање за добивање на услугата.

Усогласеност со ЗОУП

Законот за личното име не е усогласен со Законот за општата управна постапка, поради што постапката пред Министерството за внатрешни работи не е економична и ефикасна и оневозможува органите да го почитуваат начелото на сервисна ориентација. Имено, во Образец 1 кој е составен дел од Правилникот за формата и содржината на образецот на барањето за промена на личното име (Службен весник бр. 9/2009, 169/2013), донесен врз основа на Законот за личното име, се предвидува странката подносител на барањето да приложи единствено документ за лична идентификација што има фотографија, издадена од државен орган, додека другите документи кои се таксативно наведени во образецот се утврдува дека надлежниот орган односно МВР ги прибавува по службена должност, (вклучително и доказ за подносителот на барањето не се води кривична постапка за кривично дело за кое се гони по службена должност од надлежен суд и доказ од надлежен центар за социјални работи дека подносителот на барањето ги има регулирано имотно-правни и други законски обврски што произлегуваат од брачниот однос и од односот на родители и деца кон лица кои живеат во нашата држава). Ваквата формулација може да

претставува проблем за странките бидејќи доказот може да биде различно толкуван од органите или како уверение, потврда или како известување.

Исто така согласно регулативата не е доволно јасно дали воопшто треба и кои други документи неопходни за постапката треба да ги достави странката. Со ваквата недореченост на регулативата, се остава простор за нејаснотии и несигурност на странките кои поради тоа повторно се приморани да се обратат во надлежниот орган, во случајов Министерството за внатрешни работи. Така на пример, доколку барањето за промена на личното име е поднесено преку полномошник може да се побара уредно полномошно. На ваков начин не постои можност во моментот за целосна дигитализација на овие услуги

Можност за дигитализација

Во однос на услугите кои произлегуваат од Законот за личното име се поставува прашањето за можноста за остварување на нивна дигитализација, пред се поради потребата да се провери односно идентификува лицето кое го поднесува барањето, за што се бара да се приложи документ за лична идентификација што има фотографија, издадена од државен орган.

2. Закон за личната карта

Службен весник бр. 8/1995; 38/2002; 16/2004; 12/2005; 19/2007; 10/2010; 51/2011; 13/2012; 166/2012; 154/2015 и 55/2016

Број на услуги

Законот за личното име регулира 6 услуги, кои се управни дејствија што опфаќаат донесување на управни акти, односно поединечни акти со кои врз основа на закон се решава за правата, обврските и правните интереси на странките во врска со издавање на лична карта или замена на лична карта.

Надлежен орган

Надлежен орган за давање на овие услуги е Министерството за внатрешни работи. Услугите се остваруваат во подрачните одделенија на Министерството. Дополнително Министерството има портал, <https://mvr.gov.mk/upravni-raboti> на кој граѓаните можат да добијат податоци за законските основи за стекнување на услугите, како и за доказите кои е потребно да се достават заради добивање на услугите. Граѓаните не можат да поднесат електронско барање за добивање на услугата. Имено, согласно Законот барањето за издавање/замена на лична карта се поднесува лично. Дополнително при поднесување на барањето за издавање на лична карта, од подносителот на барањето задолжително се земаат податоци за неговите биометриски карактеристики (отпечатоците од два прста и фотографија) заради утврдување на неговиот идентитет. Исто така личната карта се подигнува лично од граѓанинот, кој притоа е должен да ја предаде старата лична карта на Министерството за внатрешни работи заради поништување.

Усогласеност со ЗОУП

Законот за личната карта не е усогласен со Законот за општата управна постапка, поради што постапката пред Министерството за внатрешни работи не е економична и ефикасна и оневозможува органите да го почитуваат начелото на сервисна ориентација. Во Правилникот за образецот на барањето за издавање на личната карта, образецот на потврдата за поднесено барање за издавање на личната карта, образецот на личната карта, постапката за издавање и замена на личната карта и за начинот на водење на евиденција за издадените лични карти (Службен весник бр. 116/07, 129/07, 161/07, 5/09, 73/10 и 10/14, 126/2017) при добивање на услугата Замена на лична карта поради промена на податоци (адреса и живеалиште), се користи формулацијата доказ за промена на адреса, но при тоа

не е јасно за странките кој документ би бил тој, како на пример Имотен лист или Договор за закуп.

Исто така согласно регулативата не е доволно јасно дали воопшто треба и кои други документи неопходни за постапката треба да ги достави странката. Со ваквата недореченост на регулативата, се остава простор за нејаснотии и несигурност на странките кои поради тоа повторно се приморани да се обратат во надлежниот орган, во случајов Министерството за внатрешни работи. Така на пример, при услугата Замена на лична карта поради промена на адреса или по основ на склучен брак, во други документи би било и доставување на старата лична карта, важечка лична карта од сопругот или сопругата. На ваков начин не постои можност во моментот за целосна дигитализација на овие услуги.

Можност за дигитализација

Во однос на услугите кои произлегуваат од Законот за личната карта се поставува прашањето за можноста за остварување на нивна дигитализација, пред се поради предвидувањето барањето за издавање/замена на лична карта да се поднесува лично, потоа потребата за задолжително земање податоци на биометриски карактеристики (отпечатоците од два прста и фотографија) заради утврдување на неговиот идентитет и предвидувањето лично да се подигне личната карта како и постоењето обврска да се предаде старата лична карта на Министерството за внатрешни работи заради поништување.

3. Закон за пријавување на живеалиштето и престојувалиштето на граѓаните **(Службен весник бр. 36/1992; 12/1993; 43/2000; 66/2007; 51/2011; 152/2015 и 55/2016)**

Број на услуги

Законот за пријавување на живеалиштето и престојувалиштето на граѓаните регулира 4 услуги, кои се управни дејствија што опфаќаат донесување на управни акти, односно поединечни акти со кои врз основа на закон се решава за правата, обврските и правните интереси на странките во врска со пријавување и одјавување на живеалиште, односно престојувалиште и одјава на адреса на стан.

Надлежен орган

Надлежен орган за давање на овие услуги е Министерството за внатрешни работи. Услугите се остваруваат во подрачните одделенија на Министерството. Дополнително Министерството има портал, <https://mvr.gov.mk/upravni-raboti> на кој граѓаните можат да добијат податоци за законските основи за стекнување на услугите, како и за доказите кои е потребно да се достават заради добивање на услугите. Граѓаните не можат да поднесат електронско барање за добивање на услугата.

Усогласеност со ЗОУП

Законот за пријавување на живеалиштето и престојувалиштето на граѓаните не е усогласен со Законот за општата управна постапка, поради што постапката пред Министерството за внатрешни работи не е економична и ефикасна и оневозможува органите да го почитуваат начелото на сервисна ориентација.

Законската и подзаконската регулатива не ги предвидува јасно доказите кои треба да бидат доставени од странките при добивање на услугите од овој закон. Во Правилникот за обрасците за пријавување и одјавување на живеалиште и престојувалиште, пријавување на промена на адреса на станот на граѓаните, за евиденција и за образецот на книгата за гости (Службен весник бр. 79/92 и 79/2000), се дадени обрасци за пријава/одјава на живеалиште, престојувалиште и адреса на стан во кои не е јасно наведено кои и какви докази би требало да бидат доставени за да се добие услугата. Со ваквата недореченост на регулативата, се

остава простор за нејасноти и несигурност на странките кои поради тоа повторно се приморани да се обратат во надлежниот орган, во случајов Министерството за внатрешни работи. На ваков начин не постои можност во моментот за целосна дигитализација на овие услуги.

Можност за дигитализација

Во однос на услугите кои произлегуваат од Законот за пријавување на живеалиштето и престојувалиштето на граѓаните во моментот не постои можност за остварување на нивна дигитализација. Имено, за услугата пријавување на живеалиште на органот му се потребни на пример, доказ за намера на странката да престојува во нашата држава (што може да се докаже со потврда дека странката е вработена, потврда дека децата посетуваат училиште во местото каде што се пријавува живеалиштето, доказ дека странката е сопственик на фирма во нашата држава итн.), обезбеден вселив стан (што се докажува со документ дека станот е сопственост на странката или пак договор за закуп на стан во согласност со закон, заверен кај нотар, а странката живее во стан кој е сопственост на родителите или децата, тогаш се доставува нивниот документ за сопственост како и изјава од родителите/децата дека ќе странката ќе живее со нив, потврда дека е одјавено претходното живеалиште. Но, поради нејасно предвидени докази кои странките треба да ги достават, истите не можат да бидат дигитализирани.

4. Закон за матичен број (Службен весник бр. 137/2013 и 55/2016)

Број на услуги

Законот за матичен број регулира 4 услуги, кои се управни дејствија што опфаќаат донесување на управни акти, односно поединечни акти со кои врз основа на закон се решава за правата, обврските и правните интереси на странките во врска со определување на матичниот број на граѓанин кога истиот не е определен, поништување на матичен број на граѓанин, определување на матичен број на странец и поништување на матичен број на странец.

Надлежен орган

Надлежен орган за давање на овие услуги е Министерството за внатрешни работи. Услугите се остваруваат во подрачните одделенија на Министерството. Дополнително Министерството има портал, <https://mvr.gov.mk/upravni-raboti> на кој граѓаните можат да добијат податоци за законските основи за стекнување на услугите, како и за доказите кои е потребно да се достават заради добивање на услугите. Граѓаните не можат да поднесат електронско барање за добивање на услугата.

Усогласеност со ЗОУП

Законот за матичен број не е усогласен со Законот за општата управна постапка, поради што постапката пред Министерството за внатрешни работи не е економична и ефикасна и оневозможува органите да го почитуваат начелото на сервисна ориентација. Законската и подзаконската регулатива не ги предвидува јасно доказите кои треба да бидат доставени од странките при добивање на услугите од овој закон. Во Правилникот за начинот на определување и поништување на матичен број на граѓанин, формата и содржината на обрасците, како и начинот на водење на евиденцијата на матичниот број на граѓанинот (Службен весник бр. 16/2015) и Правилникот за начинот на определување и поништување на матичен број на странец, формата и содржината на обрасците, како и начинот на водење на евиденцијата на матичниот број на странецот (Службен весник бр. 24/2015) во обрасците на Барањето за определување на матичен број на граѓанин, Барањето за

поништување на матичен број на граѓанинот и Барање за поништување на матичен број на странец во кои не е јасно наведено кои и какви докази би требало да бидат доставени за да се добие услугата. Со ваквата недореченост на регулативата, се остава простор за нејаснотии и несигурност на странките кои поради тоа повторно се приморани да се обратат во надлежниот орган, во случајов Министерството за внатрешни работи. На ваков начин не постои можност во моментот за целосна дигитализација на овие услуги.

Можност за дигитализација

Во однос на услугите кои произлегуваат од Законот за матичен број во моментот не постои можност за остварување на нивна дигитализација. Имено, при поднесување на барањето за добивање на услугата се врши проверка на идентитетот на подносителот на барањето со увид во лична карта или друг документ за лична идентификација што има фотографија, издаден од државен орган. Исто така покрај документите за кои е предвидено да се прибават по службена должност наведени се општо и други документи неопходни за постапката, при што не е јасно за кои документи конкретно станува збор. Имено, во упатствата за пополнување на барањата се наведува дека доколку во текот на постапката се појави потреба од прибавување на документи подносителот на барањето дополнително ќе биде известен истите да ги приложи кон барањето. Од ваквата формулација поради нејасно предвидени докази кои странките треба да ги достават, услугите не можат да бидат дигитализирани.

5. Закон за патните исправи на државјаните на РСМ
(Службен весник бр. 67/1992; 20/2003; 46/2004; 19/2007; 84/2008; 51/2011; 135/2011; 154/2015 и 55/2016)

Број на услуги

Законот за патните исправи на државјаните на РСМ регулира 8 услуги, кои се управни дејствија што опфаќаат донесување на управни акти, односно поединечни акти со кои врз основа на закон се решава за правата, обврските и правните интереси на странките во врска со издавање на пасош, издавање на заеднички пасош, издавање на патен лист, издавање на пасош во дипломатско-конзуларно претставништво во странство, издавање на пасош поради исчезнување/губење, и поради промена на лични податоци.

Надлежен орган

Надлежен орган за давање на 6 од овие услуги е Министерството за внатрешни работи, освен за издавање на патен лист и издавање на пасош во дипломатско-конзуларно претставништво во странство, за кои се надлежни дипломатско-конзуларните претставништва на РСМ во странство. Министерството за внатрешни работи има портал <https://mvr.gov.mk/upravni-raboti>, а Министерството за надворешни работи има портал, http://mfa.gov.mk/index.php?option=com_content&view=article&id=133&Itemid=414&lang=mk, на кои граѓаните можат да добијат податоци за законските основи за стекнување на услугите, како и за доказите кои е потребно да се достават заради добивање на услугите. Граѓаните не можат да поднесат електронско барање за добивање на услугите.

Усогласеност со ЗОУП

Законот за патните исправи на државјаните на РСМ не е усогласен со Законот за општата управна постапка, поради што постапката пред надлежните органи не е економична и ефикасна и оневозможува органите да го почитуваат начелото на сервисна ориентација. Законската и подзаконската регулатива не ги предвидува јасно доказите кои треба да бидат доставени од странките при добивање на услугите од овој закон. Во Правилникот за обрасците на патните исправи и визи на државјаните на РСМ, за начинот на фотографирање за патните исправи и за водење на евиденција (Службен весник бр. 2/93, 54/93, 73/04, 40/07, 161/07, 73/10, 40/14 и 119/15, 126/2017, 99/2018), односно во обрасците не е јасно наведено кои и какви докази би требало да бидат доставени за да се добие услугата. Со ваквата недореченост на регулативата, се остава простор за нејаснотии и несигурност на

странките кои поради тоа повторно се приморани да се обратат во надлежниот орган. На ваков начин не постои можност во моментот за целосна дигитализација на овие услуги.

Можност за дигитализација

Во однос на услугите кои произлегуваат од Законот за патните исправи на државјаните на РСМ во моментот не постои можност за остварување на нивна дигитализација. Имено, при поднесување на барањето за добивање на услугата се врши проверка на идентитетот на подносителот на барањето со увид во лична карта или друг документ за лична идентификација што има фотографија, издаден од државен орган. Исто така покрај документите за кои е предвидено да се прибават по службена должност наведени се општо и други документи неопходни за постапката, при што во одредени случаи не е јасно за кои документи конкретно станува збор. Имено, во упатствата за пополнување на барањата се наведува дека доколку во текот на постапката се појави потреба од прибавување на документи кои не се прибавуваат по службена должност (како на пример согласност од родител или уредно и заверено полномошно од родителот/старателот, доказ за старателство, или други документи неопходни за постапката) подносителот на барањето дополнително ќе биде известен истите да ги приложи кон барањето. Од ваквата формулација поради нејасно предвидени докази кои странките треба да ги достават, услугите не можат да бидат дигитализирани.

6. Закон за државјанството на РСМ (Службен весник бр. 67/1992; 8/2004; 98/2008; 158/2011 и 55/2016)

Број на услуги

Законот за државјанството на РСМ регулира 15 услуги, кои се управни дејствија што опфаќаат донесување на управни акти, односно поединечни акти со кои врз основа на закон се решава за правата, обврските и правните интереси на странките во врска со стекнувањето на државјанство со потекло, стекнувањето на државјанство со природување и стекнување на државјанство со раѓање на територија на РСМ.

Надлежен орган

Надлежен орган за давање на овие услуги е Министерството за внатрешни работи. Дополнително Министерството има портал, <https://mvr.gov.mk/upravni-raboti> на кој граѓаните можат да добијат податоци за законските основи за стекнување на услугите, како и за доказите кои е потребно да се достават заради добивање на услугите. Граѓаните не можат да поднесат електронско барање за добивање на услугата.

Усогласеност со ЗОУП

Законот за државјанството на РСМ не е усогласен со Законот за општата управна постапка, поради што постапката пред надлежните органи не е економична и ефикасна и оневозможува органите да го почитуваат начелото на сервисна ориентација. Законската и подзаконската регулатива не ги предвидува јасно доказите кои треба да бидат доставени од странките при добивање на услугите од овој закон. Во Правилникот за начинот на водење евиденција за државјаните на РСМ и за обрасците што се применуваат односно издаваат (Службен весник бр. 2/93 и 80/05, 12/2014), односно во обрасците не е јасно наведено кои и какви докази би требало да бидат доставени за да се добие услугата. Со ваквата недореченост на регулативата, се остава простор за нејаснотии и несигурност на странките кои поради тоа повторно се приморани да се обратат во надлежниот орган. На ваков начин не постои можност во моментот за целосна дигитализација на овие услуги.

Можност за дигитализација

Во однос на услугите кои произлегуваат од Законот за државјанството на РСМ во моментот не постои можност за остварување на нивна дигитализација. Имено, при поднесување на

барањето за добивање на услугата се врши проверка на идентитетот на подносителот на барањето со увид во лична карта или друг документ за лична идентификација што има фотографија, издаден од државен орган. Исто така покрај документите за кои е предвидено да се прибават по службена должност наведени се општо и други документи неопходни за постапката, кои во одредени случаи на странките можат да не им бидат доволно јасни, (како на пример доказ за обезбеден стан, доказ за постојан извор и висина на средства за egzистенција и др). Исто така, наведено е дека доколку во текот на постапката се појави потреба од прибавување на документи кои не се прибавуваат по службена должност подносителот на барањето дополнително ќе биде известен истите да ги приложи кон барањето. Од ваквата формулација поради нејасно предвидени докази кои странките треба да ги достават, услугите не можат да бидат дигитализирани.

7. Закон за азил и привремена заштита – пречистен текст (Службен весник бр. 19/2009)

Број на услуги

Законот за азил и привремена заштита регулира 15 услуги, кои се управни дејствија што опфаќаат донесување на управни акти, односно поединечни акти со кои врз основа на закон се решава за правата, обврските и правните интереси на странките во врска со издавање на право на азил, издавање на идентификациона исправа на барател на право на азил, издавање на лична карта на признаен бегалец и лице под супсидијарна заштита, издавање на патна исправа на признаен бегалец, признавање право на азил по основ на семејно обединување и пристап до бесплатна правна помош на барателите на азил.

Надлежен орган

Надлежен орган за давање на овие услуги е Министерството за внатрешни работи. Не е предвидена можност граѓаните да поднесат електронско барање за добивање на услугата.

Усогласеност со ЗОУП

Законот за азил и привремена заштита – пречистен текст од 2009 година не е усогласен со Законот за општата управна постапка, поради што постапката пред надлежните органи не е економична и ефикасна и оневозможува органите да го почитуваат начелото на сервисна ориентација. Законската и подзаконската регулатива не ги предвидува јасно доказите кои треба да бидат доставени од странките при добивање на услугите од овој закон. Поради специфичниот вид на услуги кои се предвидени со овој закон во Законот и Правилникот за образецот на потврда за искажаната намера за поднесување на барање за признавање право на азил, образецот на барање за признавање право на азил, начинот на земање на отпечатоци од прсти и фотографирање на барателите на право на азил, образецот и начинот на издавање и замена на исправи на баратели на право на азил и лица на кои им е признаено право на азил или привремена заштита во РСМ и за начинот на водење на евиденција (Службен весник бр. 102/15 и 119/15, 31/2016), се предвидени голем број таксативно наведени податоци кои барателот на услугата треба да ги стави на располагање на надлежниот орган, односно МВР. Од друга страна поради специфичниот вид на услуги кои се предвидени за барателите на азил кои се наоѓаат во посебна ситуација во подзаконскиот акт се предвидува дека кон барањето треба да ги приложат на увид сите лични документи кои барателот ги поседува, а особено патна исправа, лична карта, извод

од матична книга на родени или друг документ за идентификација, укажувајќи при тоа дека недоставувањето на документи од значење и лични исправи кои ги поседуваат на увид ризикуваат барањето да не биде земено во постапка.

Можност за дигитализација

Во однос на услугите кои произлегуваат од Законот за азил и привремена заштита во моментот не постои можност за остварување на нивна дигитализација. Имено, барањето за признавање право на азил се поднесува на македонски јазик и кирилско писмо, а ако тоа не е можно, на јазикот на земјата на потекло, на некој од пошироко прифатените странски јазици или на јазик за кој може разумно да се претпостави дека барателот на право на азил го разбира. Дополнително по поднесување на барањето на барателот му се земаат отпечатоци од прсти и се фотографираат. Поради спецификите при аплицирање за овој вид на услуги истите не можат да бидат дигитализирани.

8. Закон за странците

(Службен весник бр. 35/2006, 66/2007, 117/2008, 92/2009, 156/2010, 158/2011, 84/2012, 13/2013, 147/2013, 148/2015 и 217/2015)

Број на услуги

Закон за странците регулира 26 услуги, кои се управни дејствија што опфаќаат донесување на управни акти, односно поединечни акти со кои врз основа на закон се решава за правата, обврските и правните интереси на странките во врска со издавање дозволи за постојан престој на странец, дозволи за привремен престој (поради повеќе причини како на пример за странец кој стекнал право на сопственост на стан, станбена зграда и куќа на територија на РСМ, поради работа, школување или студирање, заради специјализација, стручно усовршување, практично оспособување, заради научно истражување, заради сместување во установи за сместување на стари лица, на странец кој е член на потесното семејство на државјанин на РСМ, на странец кој по потекло е од РСМ, дозвола за привремен престој на жртви на трговија со луѓе, дозвола за привремен престој на странец врз основа на семејно обединување, дозвола за привремен престој заради поради хуманитарни причини..), издавање визи (за долгорочен, краткорочен престој, аеродромска транзитна виза, групна виза, виза издадена на граничен премин, транзитна виза), издавање на дипломатска, службена, конзуларна и специјална лична карта, издавање на потврда за престој до донесување на одлука за продолжување на дозволата за привремен престој, издавање на патен лист за странец и патна исправа за лице без државјанство.

Надлежен орган

Надлежен орган за давање на дел од услугите е Министерството за внатрешни работи. Не е предвидена можност граѓаните да поднесат електронско барање за добивање на услугата. За издавањето виза одлучува Визниот центар во Министерството за надворешни работи, а визите ги издаваат дипломатско-конзуларните претставништва на РСМ во странство.

9. Закон за високото образование

(Службен весник бр. 35/2008; 103/2008; 26/2009; 83/2009; 99/2009; 115/2010; 17/2011; 51/2011; 123/2012; 15/2013; 24/2013; 41/2014; 116/2014; 130/2014; 10/2015; 20/2015; 98/2015; 145/2015; 154/2015; 30/2016; 120/2016 и 127/2016). Одлуки на Уставниот суд, У. бр. 80/2008 од 3 декември 2008 година, објавена во Службен весник бр. 162/2008 и У. бр. 98/2011 од 3 април 2013 година, објавена во Службен весник бр. 57/2013)

Број на услуги

Во Каталогот е анализиран Законот за високото образование кој беше важечки во моментот на внесувањето на услугите (прва половина на 2018 година) и се внесени 5 услуги, кои се управни дејствија што опфаќаат донесување на управни акти, односно поединечни акти со кои врз основа на закон се решава за правата, обврските и правните интереси на странките во врска со признавање на странска високообразовна квалификација за прв, втор и трет циклус студии, еднократна награда за објавување на научен труд и надомест на средства платени за објавување на труд.

Надлежен орган

Надлежен орган за давање на овие услуги е Министерството за образование и наука. Дополнително Министерството има портал, <http://mon.gov.mk/index.php/dokumenti/nostrifikacija> на кој граѓаните можат да добијат податоци за законските основи за стекнување на услугите, како и за доказите кои е потребно да се достават заради добивање на услугите. Граѓаните не можат да поднесат електронско барање за добивање на услугата.

Усогласеност со ЗОУП

Законот за високото образование, врз основа на кој во Каталогот беа внесувани услугите предвидени во истиот не беше усогласен со Законот за општата управна постапка, поради што постапката пред Министерството за образование и наука не беше економична и ефикасна и оневозможуваше органите да го почитуваат начелото на сервисна ориентација. Така на пример, за признавање на странска високообразовна квалификација за прв циклус беше предвидено меѓу другите документи да се поднесе на увид и оригинал странската високообразовна диплома (заверена со апостил печат, односно печат од соодветното министерство за надворешни работи за земјите кои не се членки на Хашката конвенција), потоа фотокопија на високообразовна диплома (еден примерок заверен на нотар), превод

од странската високообразовна диплома (еден примерок на македонски јазик и неговото кирилско писмо заверен на нотар), оригинал уверение со оценки/транскрипт или додаток на диплома (на увид), фотокопија од уверение со оценки/транскрипт или додаток на диплома (еден примерок заверен на нотар), превод од уверение со оценки/транскрипт или додаток на диплома (еден примерок на македонски јазик и неговото кирилско писмо заверен на нотар). Имајќи во предвид дека постапките за признавање на високото образование стекнато во странство кои се започнати пред донесувањето на новиот закон, ќе завршат според одредбите на Законот за високото образование, кој беше предмет на анализа, како и дека новиот закон за високо образование од 2018 година и подзаконскиот акт кој ги предвидува документите кои треба да се приложат за добивање на оваа услуга на ист начин ги уредуваат овие прашања произлегува дека во моментот не постои можност за целосна дигитализација на овие услуги.

Можност за дигитализација

Во однос на услугите кои се однесуваат на признавање на странска високообразовна квалификација кои произлегуваат од Законот за високото образование се поставува прашањето за можноста за остварување на нивна дигитализација, пред се поради потребата да се приложат и достават голем број документи кои се или во оригинал или заверени на нотар.

10. Закон за основното образование
(Службен весник бр. 103/2008, 33/2010, 116/2010, 156/2010, 18/2011, 42/2011, 51/2011, 6/2012, 100/2012, 24/2013, 41/2014, 116/2014, 135/2014, 10/2015, 98/2015, 145/2015, 30/2016, 127/2016, 67/2017 и 64/2018). Одлуки на Уставниот суд У. бр. 212/2008 од 01 април 2009 година објавена во Службен весник бр. 48/2009; У. бр. 202/2008 од 15 април 2009 година објавена во Службен весник бр. 53/2009; У. бр. 234/2008 од 24 јуни 2009 година, објавена во Службен весник бр. 82/2009 и У. бр. 226/2008 од 01 јули 2009 година, објавена во Службен весник бр. 88/2009. Закон за учебници за основно и средно образование (Службен весник бр. 98/2008)

Број на услуги

Законот за основното образование регулира 3 услуги, кои се управни дејствија што опфаќаат донесување на управни акти, односно поединечни акти со кои врз основа на закон се решава за правата, обврските и правните интереси на странките во врска со нострификација и еквиваленција на сведителства стекнати во странство, запишување на дете во основно училиште и издавање на примерок (дупликат) на јавни исправи – свидетелства, ученички легитимации и преведници, како реален акт.

Надлежен орган

Надлежен орган за давање на овие услуги е Министерството за образование и наука, а за услугата упис во основно училиште надлежни се основните училишта во РСМ. Дополнително Министерството има портал, http://mon.gov.mk/images/documents/Nostrifikacija/nostifikacija_2015_osnovno.pdf, на кој граѓаните можат да добијат податоци за законските основи за стекнување на услугата нострификација и еквиваленција на сведителства стекнати во странство, како и за доказите кои е потребно да се достават заради добивање на услугата. Граѓаните не можат да поднесат електронско барање за добивање на оваа услуга.

Усогласеност со ЗОУП

Законот за основното образование не е усогласен со Законот за општата управна постапка, поради што постапката пред Министерството за образование и наука не е економична и ефикасна и оневозможува органите да го почитуваат начелото на сервисна ориентација. Имено, во Правилникот за образец на барањето за нострификација и признавање на свидетелство за основно образование стекнато во странство и потребната документација

се наведува дека образецот треба да содржи податоци за ученикот, податоци за документот свидетелство за кое се поднесува барањето, изјава за давање согласност за обработка на лични податоци, име и презиме, број на лична карта/патна исправа на подносителот на барањето и датум на поднесување на барањето. Покрај тоа во Прилогот 2 кој е оставен дел од Правилникот е предвидено доставување на документи (делумно по службена должност на пример за извод од матична книга на родени и уверение за државјанство), но останатите се документи кои во врска со самиот ученик или со свидетелството мора да ги достават странките при самото поднесување на барањето. На ваков начин не постои можност во моментот за целосна дигитализација на оваа услуга.

Во однос на услугата за запишување на дете во основно училиште се забележува покрај предвидените докази во правната регулатива, како на пример потврда за примените задолжителни вакцини за детето, издадена од надлежна здравствена установа, од страна на училиштата при упис да се бараат и други документи, како на пример потврда од систематски преглед на оралната празнина од стоматолог, издадена од стоматолошката амбуланта која работи во рамките на Училиштето. (Врз основа на известување од МОН под бр. 11-119 3/2 од 26.03.2012 год. и Општина Центар- Скопје, заведено под бр. 08-2720/1 од 28.03.2012 година). На ваков начин не постои можност во моментот за целосна дигитализација на оваа услуга.

Можност за дигитализација

Во однос на услугите кои произлегуваат од Законот за основното образование се поставува прашањето за можноста за остварување на нивна дигитализација, пред се поради потребата да се провери односно идентификува лицето кое го поднесува барањето, за што се бара да се наведе и во барањето името и презимето на подносителот, бројот на личната карта/патната исправа на подносителот на барањето.

11. Закон за средното образование

(Службен весник бр. 44/1995, 24/1996, 34/1996, 35/1997, 82/1999, 29/2002, 40/2003, 42/2003, 67/2004, 55/2005, 113/2005, 35/2006, 30/2007, 49/2007, 81/2008, 92/2008, 33/2010, 116/2010, 156/2010, 18/2011, 42/2011, 51/2011, 6/2012, 100/2012, 24/2013, 41/2014, 116/2014, 135/2014, 10/2015, 98/2015, 145/2015, 30/2016, 127/2016, 67/2017 и 64/2018). Одлуки на Уставниот суд: У.бр. 355/1995 од 20 март 1996 година, објавена во Службен весник бр. 16/1996; У.бр. 210/2000 од 16 мај 2001 година, објавена во Службен весник бр. 44/2001; У.бр. 83/2003 од 19 ноември 2003 година, објавена во Службен весник бр. 78/2003; У.бр. 31/2005 од 15 јуни 2005 година, објавена во Службен весник бр. 51/2005; У.бр. 102/2005 од 21 декември 2005 година, објавена во Службен весник бр. 3/2006 и У.бр. 226/2008 од 01 јули 2009 година, објавена во Службен весник бр. 88/2009. Закон за стручно образование и обука (Службен весник бр. 71/2006 и 117/2008). Закон за државниот испитен центар (Службен весник бр. 142/2008). Закон за учебници за основно и средно образование (Службен весник бр. 98/2008)

Број на услуги

Законот за средното образование регулира 2 услуги, кои се управни дејствија што опфаќаат донесување на управни акти, односно поединечни акти со кои врз основа на закон се решава за правата, обврските и правните интереси на странките во врска со нострификација и еквиваленција на сведителства и диплома за средно образование стекнати во странство и основање на средно училиште.

Надлежен орган

Надлежен орган за давање на овие услуги е Министерството за образование и наука.

Дополнително Министерството има портал,

<http://mon.gov.mk/images/documents/Nostrifikacija/sredno-nostrifikacija-2015.pdf>, на кој граѓаните можат да добијат податоци за законските основи за стекнување на услугата нострификација и еквиваленција на сведителства стекнати во странство, како и за доказите кои е потребно да се достават заради добивање на услугата. Граѓаните не можат да поднесат електронско барање за добивање на услугата.

Усогласеност со ЗОУП

Законот за средното образование не е усогласен со Законот за општата управна постапка, поради што постапката пред Министерството за образование и наука не е економична и

ефикасна и оневозможува органите да го почитуваат начелото на сервисна ориентација. Имено, во Правилникот за образец на барањето за нострификација и признавање на свидетелство за средно образование стекнато во странство и потребната документација се наведува дека Образецот треба да содржи податоци за ученикот, податоци за документот свидетелство за кое се поднесува барањето, изјава за давање согласност за обработка на лични податоци, име и презиме, број на лична карта/патна исправа на подносителот на барањето и датум на поднесување на барањето. Покрај тоа во Прилогот 2 кој е оставен дел од Правилникот е предвидено доставување на документи (делумно по службена должност на пример за извод од матична книга на родени и уверение за државјанство), но останатите се документи кои во врска со самиот ученик или со свидетелството мора да ги се достават странките при самото поднесување на барањето. На ваков начин не постои можност во моментот за целосна дигитализација на оваа услуга.

Можност за дигитализација

Во однос на услугите кои произлегуваат од Законот за средното образование се поставува прашањето за можноста за остварување на нивна дигитализација, пред се поради потребата да се провери односно идентификува лицето кое го поднесува барањето, за што се бара да се наведе и во барањето името и презимето на подносителот, бројот на личната карта/патната исправа на подносителот на барањето.

12. Закон за ученичкиот стандард
(Службен весник бр. 52/2005, 117/2008, 17/2011, 135/2011, 15/2013, 41/2014, 146/2015, 30/2016 и 64/2018)

Број на услуги

Законот за ученички стандард регулира 3 услуги, кои се управни дејствија што опфаќаат донесување на управни акти, односно поединечни акти со кои врз основа на закон се решава за правата, обврските и правните интереси на странките во врска со прием на ученици во јавен ученички дом, доделување на ученички стипендии и основање на приватен ученички дом.

Надлежен орган

Надлежен орган за давање на овие услуги е Министерството за образование и наука.

Дополнително Министерството има портал, <http://mon.gov.mk/index.php/konkursi>, на кој граѓаните можат да добијат податоци за законските основи за стекнување на услугата доделување на ученички стипендии, видовите стипендии кои се доделуваат врз основа на Законот за ученички стандард и решението за распишување конкурси, како и за доказите кои е потребно да се достават заради добивање на услугата. Граѓаните можат да поднесат електронско барање за добивање на услугата на интернет страната на Министерството за образование и наука, но истовремено се задолжуваат во одреден рок да ги достават писмените докази кои ги наведуваат во пријавата до Министерството.

Усогласеност со ЗОУП

Законот за ученички стандард не е усогласен со Законот за општата управна постапка, поради што постапката пред Министерството за образование и наука не е економична и ефикасна и оневозможува органите да го почитуваат начелото на сервисна ориентација. Имено, законот предвидува потреба за различни видови стипендија да се исполнат различни услови, за кои е потребно да се достават различни видови на докази, кои таксативно се наведени во конкурсите кои Министерството за образование и наука ги објавува. Истовремено се предвидува и доставување на документи по службена должност, на пример уверение за државјанство, но останатите се документи кои се поврзани со достигнувањата на самиот ученик и тие мора да се достават од странките при самото

поднесување на барањето. На ваков начин не постои можност во моментот за целосна дигитализација на оваа услуга.

Можност за дигитализација

Во однос на услугите кои произлегуваат од Законот за ученички стандард се поставува прашањето за можноста за остварување на нивна дигитализација, пред се поради потребата да се достават сите документи, во оригинал или заверени на нотар, при поднесување на барањето.

13. Закон за студентскиот стандард
(Службен весник бр. 15/2013, 30/2013, 120/2013, 41/2014, 146/2015, 30/2016, 178/2016 и 64/2018).

Број на услуги

Законот за ученички стандард регулира б услуги, кои се управни дејствија што опфаќаат донесување на управни акти, односно поединечни акти со кои врз основа на закон се решава за правата, обврските и правните интереси на странките во врска со прием на студенти во државен студентски дом, доделување на студентски стипендии на студенти кои студираат во РСМ, доделување на студентски стипендии на студенти кои студираат во странство, доделување на студентски стипендии за студенти Роми, доделување на студентски стипендии на странски државјани и основање на приватен студентски дом.

Надлежен орган

Надлежен орган за давање на овие услуги е Министерството за образование и наука.

Дополнително Министерството има портал, <http://mon.gov.mk/index.php/konkursi>, на кој граѓаните можат да добијат податоци за законските основи за стекнување на услугата доделување на студентски стипендии, видовите стипендии кои се доделуваат врз основа на Законот за студентски стандард, како и за доказите кои е потребно да се достават заради добивање на услугата. Во однос на услугата за прием во државните студентски домови запишување и прием во државните студентски домови истата се врши по пат на конкурс кој го објавува Министерството во средствата за јавно информирање. Законот таксативно ги наведува условите кои треба да се исполнуваат за добивање на оваа услуга, како и потребната документација која треба да се приложи кон барањето за сместување во студентски дом. Граѓаните можат да поднесат електронско барање за добивање на услугите на интернет страната на Министерството за образование и наука, но потоа се задолжуваат во одреден рок да ги достават писмените докази кои ги наведуваат во пријавата до Министерството или да ги испратат по пошта.

Усогласеност со ЗОУП

Законот за студентски стандард не е усогласен со Законот за општата управна постапка, поради што постапката пред Министерството за образование и наука не е економична и ефикасна и оневозможува органите да го почитуваат начелото на сервисна ориентација. Имено, законот предвидува за различни видови стипендија да се исполнат различни услови, за кои е потребно да се достават различни видови на докази, кои таксативно се наведени и во конкурсите кои ги објавува Министерството за образование и наука. Истовремено се предвидува и доставување на документи по службена должност, на пример уверение за државјанство, но останатите се документи кои се поврзани со самиот студент и тие мора да се достават дополнително. На ваков начин не постои можност во моментот за целосна дигитализација на овие услуги.

Можност за дигитализација

Во однос на услугите кои произлегуваат од Законот за студентски стандард се поставува прашањето за можноста за остварување на нивна дигитализација, пред се поради потребата да се достават сите документи, во оригинал или заверени на нотар, при поднесување на барањето.

**14. Закон за учебници за основно и средно образование
(Службен весник бр. 98/2008, 99/2009, 83/2010, 36/2011, 135/2011, 46/2012, 24/2013,
120/2013, 29/2014, 146/2015, 217/2015, 30/2016 и 21/2018)**

Број на услуги

Законот за учебници за основно и средно образование регулира 2 услуги, кои се управни дејствија што опфаќаат донесување на управни акти, односно поединечни акти со кои врз основа на закон се решава за правата, обврските и правните интереси на странките во врска со авторство на учебник за основно и средно образование и одобрение за употреба на учебници по странски јазик во основно и средно образование.

Надлежен орган

Надлежен орган за давање на овие услуги е Министерството за образование и наука.

Дополнително Министерството има портал, <http://mon.gov.mk/index.php/konkursi>, на кој граѓаните можат да добијат податоци за законските основи за стекнување на услугите, како и за доказите кои е потребно да се достават заради добивање на услугата. Законот таксативно ги наведува условите кои треба да се исполнуваат за добивање на оваа услуга, како и потребната документација која треба да се приложи кон барањето за авторство на учебник за основно или средно образование. Граѓаните не можат да поднесат електронско барање за добивање на услугите.

Усогласеност со ЗОУП

Законот за учебници за основно и средно образование не е усогласен со Законот за општата управна постапка, поради што постапката пред Министерството за образование и наука не е економична и ефикасна и оневозможува органите да го почитуваат начелото на сервисна ориентација. Имено, согласно законот е предвидено дека на конкурсот за учебник, авторот на учебникот анонимно конкурира до Педагошката служба и при тоа задолжително приложува соодветна документација во затворено плико со назнака „не отворај“. Меѓу другата документација предвидено е да приложи и доказ за работно искуство, кое може да не е докрај јасно за граѓаните и да бара дополнителни појаснувања од надлежниот орган, односно од Министерството за образование и наука, во смисла на тоа дали станува збор за

решение за засновање работен однос, договор за работа или потврда од работодавачот за заснован работен однос. На ваков начин не постои можност во моментот за целосна дигитализација на оваа услуга.

Можност за дигитализација

Во однос на услугите кои произлегуваат од Законот за учебници за основно и средно образование се поставува прашањето за можноста за остварување на нивна дигитализација, пред се поради потребата да се провери односно идентификува лицето кое го поднесува барањето, за што се бара да се приложи кон барањето и соодветна документација за лична идентификација.

15. Закон за образование на возрасните
(Службен весник бр. 7/2008, 17/2011, 51/2011, 74/2012, 41/2014, 144/2014, 146/2015, 30/2016 и 64/2018). Одлука на Уставниот суд У. бр. 46/2008 од 14 јануари 2009 година, објавена во Службен весник бр. 16/2009.

Број на услуги

Закон за образование на возрасните регулира 2 услуги, кои се управни дејствија што опфаќаат донесување на управни акти, односно поединечни акти со кои врз основа на закон се решава за правата, обврските и правните интереси на странките во врска со верификација на посебни програми за образование на возрасни и верификација на установи и институции за образование на возрасни.

Надлежен орган

Надлежен орган за давање на услугата верификација на установи и институции за образование на возрасни е Министерството за образование и наука, а надлежен орган за давање на услугата верификација на посебни програми за образование на возрасни е Јавната установа Центар за образование на возрасни. Граѓаните не можат да поднесат електронско барање за добивање на услугите.

Усогласеност со ЗОУП

Закон за образование на возрасните не е усогласен со Законот за општата управна постапка, поради што постапката пред Министерството за образование и наука не е економична и ефикасна и оневозможува органите да го почитуваат начелото на сервисна ориентација. Имено, согласно законот и подзаконските акти наведени се документите кои треба да бидат приложени при поднесување на барањата за добивање на услугите. На ваков начин не постои можност во моментот за целосна дигитализација на овие услуги.

Можност за дигитализација

Во однос на услугите кои произлегуваат од Законот образование на возрасните се поставува прашањето за можноста за остварување на нивна дигитализација, пред се поради потребата да се достават документите кон барањето.

16. Закон за здравствената заштита
(Службен весник бр. 43/2012, 145/2012, 87/2013, 164/2013, 39/2014, 43/2014, 132/2014, 188/2014, 10/2015, 61/2015, 154/2015, 192/2015, 17/2016 и 37/2016). Одлуки на Уставниот суд: У. бр. 59/2012 од 24 април 2013 година, објавена во Службен весник бр. 65/2013; У. бр. 69/2012 од 11 јуни 2014 година, објавена во Службен весник бр. 101/2014 и У. бр. 49/2016 од 12 јули 2017 година, објавена во Службен весник бр. 93/2017.

Број на услуги

Законот за здравствената заштита регулира 11 услуги, кои се управни дејствија што опфаќаат донесување на управни акти, односно поединечни акти со кои врз основа на закон се решава за правата, обврските и правните интереси на странките во врска со привремено или трајно одземање на лиценцата на здравствен работник, повторно стекнување со лиценца за здравствен работник на кого привремено му е одземена, привремено продолжување на лиценцата за работа на здравствен работник, обновување лиценца за работа на здравствени работници, стекнување лиценца за работа за здравствен работник – странски државјанин, стекнување лиценца за работа на фармацевт, стекнување лиценца за работа на стоматолог, стекнување лиценца за работа на лекар, основање приватна здравствена установа и како реални акти издавање на потврда со податок за датумот кога започнал периодот во кој работникот е привремено спречен за работа поради болест или повреда и потврда со податок за периодот во кој работникот е привремено спречен за работа поради негова болест или повреда.

Надлежен орган

Надлежен орган за давање на дел од услугите е Министерството за здравство, а услугите кои се однесуваат на издавање, обновување, продолжување и одземање на лиценца на здравствени работници ги пружаат Лекарските комори (Лекарска, Стоматолошка и Фармацевтска комора), кои јавните овластувања ги добиваат со решение на Министерството за здравство. Граѓаните не можат да поднесат електронско барање за добивање на услугите.

Усогласеност со ЗОУП

Законот за здравствената заштита не е усогласен со Законот за општата управна постапка, поради што постапката пред надлежните органи не е економична и ефикасна и

оневозможува органите да го почитуваат начелото на сервисна ориентација. Така на пример, согласно Правилникот за начинот на издавање, продолжување, обновување и одземање на лиценцата за работа и формата и содржината на обрасците на лиценцата за работа на здравствените работници со високо образование од областа на фармацијата, на дипломиран фармацевт, државјанин на РСМ, кој дипломирал или се стекнал со лиценца за работа во странство и на дипломиран фармацевт - странски државјанин, Комората му издава лиценца за работа врз основа на писмено барање кон кое треба да приложи меѓудругото за определени работи и доказ за признаена соодветна специјализација и субспецијализација, што не секогаш е јасно за кои работи станува збор, што значи дека странките во овие случаи ќе треба да добијат дополнителни информации од надлежниот орган. Дополнително се предвидува доказите да бидат доставени во фотокопија заверена на нотар. На ваков начин не постои можност во моментот за целосна дигитализација на овие услуги.

Можност за дигитализација

Во однос на услугите кои произлегуваат од Законот за здравствена заштита се поставува прашањето за можноста за остварување на нивна дигитализација, пред се поради потребата во одредени случаи да се добијат дополнителни информации од надлежниот орган за каков вид на документ станува збор.

17. Закон за заштита на правата на пациентите
(Службен весник бр. 82/2008, 12/2009, 53/2011 и 150/2015).

Број на услуги

Законот за заштита на правата на пациентите регулира 4 услуги и тоа право на претставки и предлози до Министерството за здравство, писмена поплака до директорот на здравствената установа, извод или копија на податоци од медицинско досие и пристап кон медицинско досие, кои се реални акти, односно акти или дејствија што не се управни акти или управен договор, а што може да имаат правно дејство врз правата, обврските или правните интереси на некое лице.

Надлежен орган

Надлежен орган за давање на првата услуга е Министерството за здравство, а другите услуги ги пружаат здравствените установи. Граѓаните не можат да поднесат електронско барање за добивање на услугите.

Усогласеност со ЗОУП

Законот за заштита на правата на пациентите не е усогласен со Законот за општата управна постапка, поради што постапката пред Министерството за здравство и пред здравствените установи не е економична и ефикасна и оневозможува органите да го почитуваат начелото на сервисна ориентација. Имено, Законот на општ начин ги уредува споменатите права на кои странките имаат право и се забележува отсуство на подзаконски акти кои би ги доуредиле законските одредби. Во моментот не постои можност за целосна дигитализација на овие услуги.

Можност за дигитализација

Во однос на услугите кои произлегуваат од Законот за заштита на правата на пациентите се поставува прашањето за можноста за остварување на нивна дигитализација, пред се поради потребата за некои од нив да се оствари непосреден увид во медицинската документација во здравствените установи.

18. Закон за здравственото осигурување

(Службен весник бр. 25/2000, 34/2000, 96/2000, 50/2001, 11/2002, 31/2003, 84/2005, 37/2006, 18/2007, 36/2007, 82/2008, 98/2008, 6/2009, 67/2009, 50/2010, 156/2010, 53/2011, 26/2012, 16/2013, 91/2013, 187/2013, 43/2014, 44/2014, 97/2014, 112/2014, 113/2014, 188/2014, 20/2015, 61/2015, 98/2015, 129/2015, 150/2015, 154/2015, 192/2015, 217/2015, 27/2016, 37/2016, 120/2016, 142/2016 и 171/2017). Одлуки на Уставниот суд У. бр. 85/2000 од 22.11.2000 година, објавена во Службен весник бр. 104/2000; У. бр. 173/2000 од 04.04.2001 година, објавена во Службен весник бр. 30/2001; У. бр. 37/2001 од 06.06.2001 година, објавена во Службен весник бр. 48/2001; У. бр. 60/2006 од 03.10.2006 година, објавена во Службен весник бр. 109/2006; У. бр. 40/2007 од 04.07.2007 година и У. бр. 167/2006 од 27.06.2007 година, објавени во Службен весник бр. 88/2007; У. бр. 45/2006 од 11.07.2007 година, објавена во Службен весник бр. 106/2007; У. бр. 199/2008 од 18.03.2009 година, објавена во Службен весник бр. 45/2009; У. бр. 109/2009 и У. бр. 185/2009 од 27 јануари 2010 година, објавени во Службен весник бр. 14/2010 и У. бр. 112/2011 од 16 ноември 2011 година, објавена во Службен весник бр. 166/2011. Закон за придонеси од задолжително социјално осигурување (Службен весник бр. 142/2008). Закон за доброволно здравствено осигурување (Службен весник бр. 145/2012).

Број на услуги

Законот за здравствено осигурување регулира 14 услуги, кои се управни дејствија што опфаќаат донесување на управни акти, односно поединечни акти со кои врз основа на закон се решава за правата, обврските и правните интереси на странките во врска со право на ослободување од учество при користење на здравствени услуги и лекови, надоместок (рефундација) на средства за медицински потрошен материјал и/или вградени материјали за време на лекување во специјалистичко-консултативна и болничка здравствена заштита, надомест (рефундација) на средства за пружени здравствени услуги во специјалистичко-консултативна и болничка здравствена заштита, надоместок (рефундација) на средства за извршена специјализирана медицинска рехабилитација како продолжено болничко лекување, право на специјализирана медицинска рехабилитација, надоместок (рефундација) на средства за ортопедски и други помагала, надоместок (рефундација) на средства за лекови за осигурени лица кои имаат платено придонес за задолжително здравствено осигурување, надоместок на средства за извршени здравствени услуги за дијализа во странство, избор на лекар, пријава/одјава за задолжително здравствено осигурување, надомест на патни трошоци за користење на здравствени услуги за

хемодијализа, надомест на плата за време на отсуство од работа, поради бременост, раѓање и мајчинство, надомест на плата за време на привремена спреченост за работа поради болест и повреда.

Надлежен орган

Надлежен орган за давање на услугите е Фондот за здравствено осигурување, како самостојна финансиска институција со права и обврски за спроведување на задолжително здравствено осигурување на територијата на РСМ. Дополнително Фондот има портал <http://www.fzo.org.mk/>. Правата од задолжителното здравствено осигурување во прв степен се остваруваат во Фондот, врз основа на уредно поднесено барање во пишана или електронска форма.

Усогласеност со ЗОУП

Законот за здравствено осигурување е во одреден дел усогласен со Законот за општата управна постапка, поради што постои можност постапката пред Фондот за здравствено осигурување да е економична и ефикасна. Имено, осигурените лица можат да ги поднесат барањата заедно со потребната документација и преку веб порталот на Фондот. Меѓутоа, се забележува во подзаконските акти (на пример во Одлуката за утврдување на обрасците предвидени во Правилникот за содржината и начинот на остварување на правата и обврските од задолжителното здравствено осигурување) во обрасците, на пример, во барањето за надомест на плата поради бременост и раѓање или кај барањето за ослободување од партиципација, предвидување дека извод од матична книга на родени за детето доколку осигуреникот не го приложи самиот тогаш ФЗОМ ќе го обезбеди по службена должност. Ова не е во согласност со Законот за општа управна постапка кој предвидува дека јавниот орган е должен по службена должност да ги прибави, разгледа и обработи информациите кои се чуваат во службената евиденција и регистрите, под услов пристапот до овие информации да не е забранет со посебен закон, односно дека јавниот орган од странката може да ги бара само оние податоци или исправи кои се потребни за утврдување на фактите и околностите, а за кои не се води службена евиденција.

Можност за дигитализација

Во однос на услугите кои произлегуваат од Законот за здравствено осигурување постои можност за остварување на нивна дигитализација.

19. Закон за даночна постапка

(Службен весник бр. 13/2006; 88/2008; 159/2008; 105/2009; 133/2009; 145/2010; 171/2010; 53/2011; 39/2012; 84/2012; 187/2013; 15/2015; 97/2015; 129/2015; 154/2015; 23/2016 и 35/2018). Одлуки на Уставниот суд: У. бр. 228/2006 од 11 јули 2007 година, објавена во Службен весник бр. 90/2007; У. бр. 237/2006 од 21 ноември 2007 година, објавена во Службен весник бр. 145/2007; У. бр. 213/2007 од 30 јануари 2008 година, објавена во Службен весник бр. 21/2008; У. бр. 152/2008 од 11 февруари 2009 година, објавена во Службен весник бр. 23/2009; У. бр. 219/2008 од 03 јуни 2009 година, објавена во „Службен весник“ бр. 76/2009 и У. бр. 112/2011 од 24 ноември 2011 година, објавена во „Службен весник“ бр. 166/2011

Број на услуги

Законот за даночна постапка регулира 13 услуги, кои се даночни акти што Управата за јавни приходи ги составува и донесува при преземање на одредени дејствија во даночната постапка и даночни управни акти коишто Управата за јавни приходи ги донесува при преземање на дејствија во даночната постапка против даночниот обврзник, кои предизвикуваат непосредно правно дејство, од кое произлегува одредено дејствие, трпење или оставање во врска со добивање на обврзувачка согласност, продолжување на доспеаност на плаќањето на данок, одлагање на плаќањето на даночен долг на денот на доспеаноста, промена на број на преостанати рати кај одложено плаќање на даночен долг, замена на видот на гаранцијата за обезбедување на плаќање на даночниот долг, бришење на залогот воспоставен во постапка на присилна наплата, изземање на службено лице овластено да решава или да извршува одредени дејствија во даночна постапка, увид во даночните акти, враќање на повеќе или погрешно наплатен данок, регистрација на даночен обврзник, изземање на стручно лице, продолжување на рок за поднесување на даночна пријава, враќање во поранешна состојба поради незапазување на законски рок или рок што го определила Управата за јавни приходи.

Надлежен орган

Надлежен орган за давање на овие услуги е Управата за јавни приходи, кој е даночен орган определен во Законот за Управата за јавни приходи. Услугите се остваруваат во организационите единици на Управата за јавни приходи. Дополнително Управата за јавни приходи има портал, <http://www.ujp.gov.mk/> на кој граѓаните можат да добијат податоци за законските основи за стекнување на услугите, како и за доказите кои е потребно да се достават заради добивање на услугите. Граѓаните можат да поднесат електронско барање за добивање на услугата.

Усогласеност со ЗОУП

Законот за даночна постапка претставува посебен закон во однос на Законот за општата управна постапка и согласно правилото (*lex specialis derogat legi generali*) за сите прашања што не се уредени со овој закон, се применуваат одредбите од Законот за општата управна постапка. Во таа смисла за пресметување на рокови и одредување на термини важат одредбите на Законот за општата управна постапка, ако со Законот за даночна постапка поинаку не е уредено. Исто така и службениот јазик кој се користи во даночната постапка е регулиран согласно со одредбите на Законот за општата управна постапка. Од друга страна Законот за даночна постапка има предимство пред другите даночни закони и доколку со него нешто не е уредено, важат одредбите на соодветните посебни даночни закони.

Можност за дигитализација

Во однос на услугите кои произлегуваат од Законот за даночна постапка постои можност за остварување на нивна дигитализација.

**20. Закон за заштита на топографијата на интегралните кола
(Службен весник број 5/98, 33/06, 136/11 и 53/16)**

Број на услуги

Законот за заштита на топографијата на интегралните кола регулира една јавна услуга, која претставува управно дејствие кое опфаќа донесување на управен акт – решение за признавање на правото на топографијата.

Надлежен орган

Надлежен орган за постапување по јавната услуга е Државниот завод за индустриска сопственост.

Усогласеност со ЗОУП

Законот за заштита на топографијата на интегралните кола е во согласност со Законот за општата управна постапка бидејќи постапката овозможува почитување на начелото на сервисна ориентација на надлежниот орган, ефикасност и правна заштита.

Со Законот за заштита на топографијата на интегралните кола и Правилникот за формата и содржината на пријавата за регистрација на топографијата на интегрални кола (Службен весник бр. 5/1998), за остварување на правото односно добивање на јавната услуга, јасно се определени потребните податоци кои треба да ги содржи барањето и потребните докази кои треба да се достават, јасно е регулирана постапката, надлежните органи и роковите за одлучување. Но, не постои можност за поднесување електронско барање за добивање на услугата.

Можност за дигитализација

Во однос на услугата која произлегува од Законот за заштита на топографијата на интегралните кола, постои можност за остварување на нејзина дигитализација. Лично присуство на подносителот на пријавата не е нужно и не се врши проверка на идентитетот на подносителот.

21. Закон за градежните производи **(Службен весник број 104/15, 192/15,53/16, 120/18)**

Број на услуги

Законот за градежните производи регулира јавна услуга која претставува управно дејствие со донесување на управен акт-решение за именување на тело за вршење на оцена на сообразност на градежни производи.

Надлежен орган

Надлежен орган за постапување по јавната услуга е Министерството за економија.

Усогласеност со ЗОУП

Законот за градежните производи, во врска со јавната услуга на именување на тело за вршење на оцена на сообразност на градежни производи, е во согласност со Законот за општата управна постапка. Со Законот за градежните производи детално се определени условите за именување на тела, па постапката овозможува остварување на основните начела на управната постапка.

Меѓутоа Законот за градежните производи содржи нејаснотии во однос на постоење на јавна услуга за именување на Тело за техничка оцена. Имено, законот дефинира “Тело за техничка оцена”, содржи и одредби за назначување, следење и оценување на Тело за техничка оцена, барање и обврски за Телото за техничка оцена и Организација на Тела за техничка оцена (член 29, 30 и 31). Но, со последните измени на законот (Службен весник бр. 120/18) избришана е одредба (член 28) на која се упатува во другите споменати одредби. Поради недостатокот на одредби за именување на Тело за техничка оцена, произлегува неможност за превземање на управно дејствие за донесување на соодветен управен акт.

Можност за дигитализација

Во однос на услугата која произлегува од Законот за градежните производи, постои можност за остварување на нејзина дигитализација. Лично присуство на подносителот на пријавата не е нужно и не се врши проверка на идентитетот на подносителот.

22. Закон за државен пазарен инспекторат
(Службен весник број 24/2007, 81/2007, 36/2011, 164/2013, 41/2014, 33/2015, 61/2015, 152/2015, 53/2016, 83/2018, 120/18)

Број на услуги

Законот за државен пазарен инспекторат регулира една јавна услуга, која претставува управна работа на инспекциски надзор над економските активности по пријава од правните и физичките лица, граѓаните и нивните здруженија, по што надлежниот орган изготвува известување за утврденото и преземените мерки од извршениот инспекциски надзор.

Надлежен орган

Надлежен орган за постапување по јавната услуга е Државниот пазарен инспекторат.

Усогласеност со ЗОУП

Согласно ЗОУП (член 4), “известувањето” е дефинирано како службено обраќање на јавниот орган кон странка или кон друго лице кое учествува во управната постапка, а “странка” е секое физичко и правно лице, по чие барање е поведена управната постапка, против кое е поведена управна постапка, кое е вклучено во постапка поведена по службена должност, или кое заради заштита на своите права или правни интереси има право да учествува во управната постапка .

Според ова, правните и физичките лица, граѓаните и нивните здруженија кои се подносителите на пријавата до инспекторатот, се странки во управната постапка, а добиваат само “известување за утврденото и преземените мерки по извршениот инспекциски надзор.”

Со оглед дека странката има право на правна заштита против секое управно дејствие или реален акт согласно законот (член 14 став 1), а известувањето не е управно дејствие, ниту реален акт, па начинот на остварување на правна заштита на странката во овој случај не е доволно јасен.

Можност за дигитализација

Во однос на услугата која произлегува од Законот за државниот пазарен инспекторат, постои можност за остварување на нејзина дигитализација. Имено, лично присуство на подносителот на пријавата не е нужно и не се врши проверка на идентитетот на подносителот.

23. Закон за туристичката дејност
(Службен весник број 62/2004, 89/2008, 12/2009, 17/2011, 47/2011, 53/2011, 123/2012, 164/2013, 27/2014, 116/2015, 192/2015, 53/2016)

Број на услуги

Законот за туристичката дејност регулира 15 услуги, кои се управни дејствија што опфаќаат донесување на управни акти, односно поединечни акти со кои врз основа на закон се уредуваат условите и начинот за вршење на туристичката дејност.

Надлежен орган

Неколку органи се надлежни за давање на овие услуги.

Високообразовна установа за туризам и угостителство е надлежен првостепен орган за издавање на Сертификат за раководење со туристичка агенција, Уверение за туристички водич, Уверение за туристички придружник,

Министерство за економија или овластена институција, се надлежни првостепени органи за издавање на Лиценца А за туристичка агенција-организатор на патување, Лиценца Б за туристичка агенција - посредник во продажба на туристичко патување

Владата на РСМ е надлежен орган за издавање на Овластување на правни лица за издавање на легитимации за туристички водич и туристички придружник и за издавање на Овластување за издавање на лиценци А и Б за туристички агенции.

Овластено правно лице за издавање на легитимации за туристички водич и туристички придружник издава Легитимација за туристички водич и Легитимација за туристички придружник

Општините се надлежни за упис во регистарот на физички лица кои вршат туристичка дејност.

Агенција за промоција и поддршка на туризмот Скопје е надлежна за одлучување по барањата за субвенциите на странскиот организиран туристички промет.

Усогласеност со ЗОУП

Во законот е определено дека и физичките лица се вршители на туристичка дејност и се регистрираат во регистар што го води градоначалник на општина (член 3). Но, во законот

не се регулирани начинот, условите и постапка за упис на физичкото лице во регистарот. Во Правилникот за формата, содржината и начинот на водење на регистарот на физичките лица кои вршат туристичка дејност од помал обем, е определено дека регистарот содржи податоци за издадено решение за вршење на туристичка дејност од помал обем. Но, законот воопшто не регулира туристичка дејност од помал обем, ниту постапка за донесување на такво решение.

Владата на РСМ, на предлог на министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на туризмот, овластува институција која ќе издава лиценци А и Б за туристички агенции и институција за издавање на легитимации за туристички водич и туристички придружник. За овластена институција за издавање лиценци А и Б за туристички агенции, законот предвидува услов, вработени најмалку три лица со високо образование и тоа од областа на правото, економијата и туризмот. За овластена институција за издавање на легитимации за туристички водич и туристички придружник, законот предвидува услов да има вработено најмалку две лица со високо образование. Во законот не се регулирани никакви критериуми, ниту начин и постапка за издавање на овие овластувања.

По однос на постапките на Агенција за промоција и поддршка на туризмот во кои се одлучува по барањата за субвенциите, ниту законот, ниту Правилникот за начинот, видот и висината на субвенциите, не ја регулира постапката за донесување на управниот акт, ниту правните лекови. Во Упатство објавено на веб-страната на Агенција за промоција и поддршка на туризмот <http://tourismmacedonia.gov.mk/>, се наведува дека “против решението може да се поднесе жалба во рок од 15 дена до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен.” Но, ова е спротивно на одредбата од член 1 став 4 од Законот за основање на Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен, според која, надлежноста на Државната комисија да решава по жалби против решенија донесени во управна постапка во прв степен од страна на министерствата, другите органи на државната управа, организации утврдени со закон и други државни органи се утврдува со посебните закони. Во случајов законот не утврдува надлежност на оваа комисија за одлучување во втор степен по предмети за субвенции на Агенција за промоција и поддршка на туризмот. Поради ова, согласно член 14 од ЗОУП, правната заштита би била во управен спор.

Ваквата недореченост на регулативата остава простор за нејаснотии и несигурност на странките и е спротивно на начелото на правна заштита.

Можност за дигитализација

Во однос на услугите кои произлегуваат од Законот за туристичката дејност, постои можност за остварување на нивна дигитализација. Имено, лично присуство на подносителот на барање не е нужно и не се врши проверка на идентитетот на подносителот. Покрај доказите кои се прибавуваат по службена должност, останатите докази и услови би можеле да се доставуваат и докажуваат по електронски пат.

24. Закон за контрола на извоз на стоки и технологии со двојна употреба (Службен весник број 82/2005, 84/07, 158/10, 136/11, 199/14, 192/15 и 53/16)

Број на услуги

Законот за контрола на извоз на стоки и технологии со двојна употреба регулира четири јавни услуги од кои три се управни дејствија што опфаќаат донесување на управен акт - дозволи за извоз, за брокерски услуги и за транзит на стоки и технологии со двојна употреба - кои можат да се употребуваат во цивилни и во воени цели, како и една услуга на издавање на реален акт - сертификат на краен корисник.

Надлежен орган

Надлежен орган за давање на јавните услуги е Министерството за економија.

Владата не РСМ основа Комисија за извоз на стоки и технологии со двојна употреба, во чија надлежност, покрај другото, е и да ги разгледува барањата за издавање на дозволи за извоз, дозволи за брокерски услуги и дозволи за транзит на стоки и технологии со двојна употреба и за секој поединечен предмет дава свое мислење кое го доставува до министерот за економија.

Усогласеност со ЗОУП

Законот за контрола на извоз на стоки и технологии со двојна употреба, во врска со уредените јавни услуги, е во согласност со Законот за општата управна постапка.

Со Законот за контрола на извоз на стоки и технологии со двојна употреба и подзаконските акти –правилниците за формата и содржината на обрасците на барањето за издавање на дозволи и на дозволи за извоз, за брокерски услуги и за транзит на стоки и технологии со двојна употреба, определено е дека треба да се приложат сите докази потребни за потврдување на податоците кои се детално наведени во обрасците на барањата, па постапката овозможува остварување на основните начела на управната постапка.

Со Правилникот за формата и содржината на “Сертификатот за краен корисник” при увоз на стоки и технологии со двојна употреба, определени се доказите кои треба да се достават кон барањето за издавање на сертификатот, па постапката овозможува остварување на основните начела на управната постапка.

Можност за дигитализација

Во однос на услугата за издавање на дозволи за извоз, за брокерски услуги и за транзит на стоки и технологии со двојна употреба, не е нужно лично присуство на подносителот на барањето, ниту е определено дека потребните докази треба да се доставуваат во оригинал или заверени копии, па поради тоа постои можност за остварување на нивна дигитализација.

Во однос на услугата за издавање “Сертификатот за краен корисник”, не е можна дигитализација, бидејќи при поднесување на барањето потребно е дел од доказите да се доставуваат во оригинал или заверена копија.

**25. Закон за контрола на предметите од скапоцени метали
(Службен весник број 23/95, 22/07, 136/11, 164/11, 192/15, 53/16 и 140/18)**

Број на услуги

Законот за контрола на предметите од скапоцени метали регулира две јавни услуги и тоа услуга која претставува управно дејствие со донесување на управен акт-решение за доделување знак на производителот и услуга која претставува фактичко дејствие –реален акт за испитување и жигосување на предметите од скапоцени метали.

Надлежен орган

Надлежен орган за давање на јавните услуги е Бирото за метрологија.

Усогласеност со ЗОУП

Законот за контрола на предметите од скапоцени метали, во врска со уредените јавни услуги, е во согласност со Законот за општата управна постапка.

Со Законот за контрола на предметите од скапоцени метали и подзаконските акти Правилник за техничките услови што производителот на предмети од скапоцени метали треба да ги исполни за добивање на знак за производител, Правилникот за формата на знакот за производител, Правилникот за формата и содржината на барањето за добивање на знак на производителот и формата, содржината како и начинот на водење на регистарот за доделување на знак на производител, детално се определени потребните услови за добивање на услугата за добивање на знак на производителот, па постапката овозможува остварување на основните начела на управната постапка.

Исто така, со законот и со подзаконските акти - Правилникот за техничките услови што во поглед на изработка треба да ги исполнуваат предметите од скапоцени метали, Правилникот за начинот на испитување и жигосување на предмети од скапоцени метали и Правилникот за условите на испитување и жигосување на предмети од скапоцени метали надвор од службените простории на Бирото за метрологија, детално е регулирана постапката за добивање на услугата за испитување и жигосување на предметите од скапоцени метали, па постапката овозможува остварување на основните начела на управната постапка.

Можност за дигитализација

Во однос на услугата за добивање на знак на производителот на предмети од скапоцени метали со донесување на управен акт-решение за доделување знак на производителот, постои можност за остварување на нејзина дигитализација, бидејќи не е нужно лично присуство на подносителот на барањето.

Во однос на услугата за испитување и жигосување на предметите од скапоцени метали, не е можна дигитализација, бидејќи услугата се реализира со фактичко дејствие.

26. Закон за превоз на опасни материи во патниот и железничкиот сообраќај
Закон за превоз на опасни материи во патниот и железничкиот сообраќај (Службен весник бр. 92/2007; 147/2008; 161/2009; 17/2011; 54/2011; 13/2013; 163/2013; 38/2014; 166/2014; 116/2015; 193/2015; 31/2016; Одлука на Уставниот суд У. бр. 254/2009 од 15 септември 2010 година)

Број на услуги

Со Законот за превоз на опасни материи во патниот и железничкиот сообраќај се регулираат 8 услуги кои се управни дејствија што опфаќаат донесување на управни акти со кои врз основа на закон и подзаконски акти се одлучува за правата и обврските на правни и физички лица, а во врска со стручно оспособување на советник за безбедност при превоз на опасни материи, стручна оспособување на возачите на моторни возила за превоз на опасни материи, враќање на средства од надоместокот за патишта што се плаќа при регистрација на моторни и приклучни возила, превоз на радиоактивни материи, превоз на заразни или отровни материи, превоз на експлозивни материи, превоз на опасни материи во патниот сообраќај.

Надлежен орган

Надлежни органи за давање на услугите кои произлегуваат од Законот за превоз на опасни материи во патниот и железничкиот сообраќај се Министерство за транспорт и врски (5 услуги), Дирекција за радијациона сигурност (1 услуга), Министерство за здравство (1 услуга), Министерство за внатрешни работи (1 услуга).

Министерството за транспорт и врски во рамки на веб порталот на министерството има посебен дел (огласна табла) <http://mtc.gov.mk/oglasna-tabla> преку информира за начинот, условите и доказите кои се доставуваат за овозможување на услугите. Граѓаните не можат да поднесат електронско барање за добивање на конкретните услуги од Министерството за транспорт и врски.

Дирекција за радијациона сигурност во рамки на својот веб портал <https://drs.gov.mk/index.php/mk/dozvoli> информира за потребната документација за издавање на релевантните дозволи, потребните формулари се достапни на веб страната. Граѓаните не можат да поднесат електронско барање за добивање на услугите од Дирекција за радијациона сигурност

Министерство за здравство – Согласно Законот за превоз на опасни материи во патниот и железничкиот сообраќај, услугата “Одобрение за превоз на заразни или отровни материи” треба да биде овозможена од Министерство за здравство. На веб порталот на министерството, нема достапни информации дека оваа институција ја испорачува услугата.

Министерство за внатрешни работи има посебен портал EXIM - Едношалтерски систем за дозволи за увоз, извоз и транзит на стоки и тарифни квоти <http://www.exim.gov.mk/EILWeb/> каде електронски се поднесуваат барањата и електронски се издаваат дозволите за релевантните услуги

Усогласеност со ЗОУП

Законот за превоз на опасни материи во патниот и железничкиот не ги утврдува јасно и конкретно за сите услуги доказите и условите кои треба да бидат доставени/исполнети од страна на правни и физички лица. За одредени услуги, докази и услови воопшто и не се утврдени. Имено, за 4 од 8 услуги во рамки на овој закон, не е наведено кои докази треба да бидат приложени. Дополнително, одредени услуги кои се предвидени во законот не се испорачуваат од институцијата која е наведена како надлежна. На пример, нема информација дека услугата “Одобрение за превоз на заразни или отровни материи” се испорачува од надлежната институција – Министерство за здравство. Принципите на транспарентност, едноставност и јасност, учество, услужливост и сервисна ориентираност кон граѓаните, кои се основа на постојниот Закон за општата управна постапка не се целосно исполнети. На пример, за издавање на Дозвола за превоз на радиоактивни материи, Законот за превоз на опасни материи во патниот и железничкиот сообраќај не утврдува кои докази и услови треба да бидат доставени/исполнети од страна на правни и физички лица. Исто така, нема подзаконски акти кои потесно ја регулираат оваа област.

Можност за дигитализација

Во однос на услугите кои произлегуваат од Закон за превоз на опасни материи во патниот и железничкиот сообраќај постои можност за дигитализација. Дел од услугите се веќе дигитализирани од страна на Министерство за внатрешни работи преку EXIM - Едношалтерски систем за дозволи за увоз, извоз и транзит на стоки и тарифни квоти (Барање одобрение за набавка и превоз на експлозивни материи). Во рамки на веб порталот на Министерство за транспорт и врски овозможено е преку посебни апликации

издавање на услуги како на пример, одобрение за градба по електронски пат (www.gradezna-dozvola.mk), електронска регистрација на патни линии (<http://www.liniskiprevoz.gov.mk>), Регистар на градежно земјиште и аукција за градежно земјиште (<http://www.gradezno-zemjiste.mk>) со што се потврдува можноста за дигитализација и на услугите кои произлегуваат од Законот за превоз на опасни материи во пратниот и железничкиот сообраќај. Правен недостаток во однос на услугите кои произлегуваат од овој закон е недостаток на утврдени докази и услови во законската регулатива или пак неконкретни докази што влијае на можноста да се утврди потенцијалот за дигитализација на услугите. Оние услуги за кои нема дефинирано докази во рамки на законската регулатива, потребно е нивно дефинирање за конечно да се утврди можноста за нивна дигитализација.

27. Закон за јавните патишта

„Службен весник “ бр. 84/2008; 52/2009; 114/2009; 124/2010; 23/2011; 53/2011; 44/2012; 168/2012; 163/2013; 187/2013; 39/2014; 42/2014; 166/2014; 44/2015; 116/2015; 150/2015; 31/2016; 71/2016 и 163/2016; Одлука на Уставниот суд У. бр. 160/2009 од 10 март 2010 година, објавена во Службен весник бр. 39/2010

Број на услуги

Законот за јавните патишта регулира 24 услуги кои се управни дејствија што опфаќаат донесување на управни акти со кои врз основа на закон и подзаконски акти се одлучува за правата и обврските на правни и физички лица, а во врска со изградба на општински и пристапни патишта, прекумерно користење на пат, вонреден превоз на патишта, поставување на натписи, рекламни објекти и рекламни табли на патишта, поставување инсталации во заштитен појас на пат, времен и траен режим на сообраќај на патишта, отстранување на оштетени возила и возила во дефект и изградба на заштитна ограда.

Надлежен орган

Надлежни органи за давање на услугите кои произлегуваат од Законот за јавните патишта се Министерство за транспорт и врски (2 услуги), Јавното претпријатие за државни патишта (8 услуги), Град Скопје (7 услуги) и Општините (7 услуги).

- Министерството за транспорт и врски во рамки на веб порталот на министерството има посебен портал <http://e-soobraќaj.mk:8088/index.html> преку кој електронски се поднесуваат барања за издавање одобренија за времен и траен режим на сообраќај на државните патишта. Доказите се доставуваат електронски преку порталот.
- Јавното претпријатие за државни патишта во рамки на својот веб портал <http://www.roads.org.mk/344/odobruvanja> информира за начинот, условите и доказите кои се доставуваат за овозможување на услугите. Потребните формулари се достапни на веб страната. Но, не сите услуги кои се регулирани со Законот за јавни патишта и за кои законски утврдена надлежност е на Јавното претпријатие за државни патишта ги има на порталот на оваа институција. Граѓаните не можат да поднесат електронско барање за добивање на услугите од ЈП за за државни патишта.
- Град Скопје во рамки на својот веб портал <http://www.skopje.gov.mk/DesktopDefault.aspx?tabindex=0&tabid=288> информира за начинот, условите и доказите кои се доставуваат за овозможување на услугите. Ги има достапни само дел од услугите за кои е надлежен, но не сите услуги кои се регулирани со Законот за јавни патишта и за кои законски утврдена надлежност е на Град Скопје. Граѓаните не можат да поднесат електронско барање за добивање на услугите од Град Скопје.

- Општините немаат унифициран пристап на информирање за услугите кои се во нивна надлежност. Некои општини детално информираат за начинот, условите и доказите кои се доставуваат за овозможување на услугите, а кај некои овие информации не се достапни.

Усогласеност со ЗОУП

Законот за јавните патишта и подзаконската регулатива не ги утврдуваат јасно и конкретни доказите и условите кои треба да бидат доставени/исполнети од страна на правни и физички лица. За одредени услуги, докази и услови воопшто и не се утврдени. Дополнително, одредени услуги кои се предвидени со законот, ги нема како јавно достапни од страна на надлежните институции и за истите нема објаснување на кој начин се овозможуваат. Поради тоа, Законот за јавни патишта не е усогласен со Законот за општата управна постапка. Принципите на транспарентност, едноставност и јасност, учество, услужливост и сервисна ориентираност кон граѓаните, кои се основа на постојниот Закон за општата управна постапка не се целосно исполнети. На пример, при издавање на Одобрение за поставување инсталации во заштитен појас на општински пат, услуга која според законот е предвидено да ја даваат Општините, ЈП за државни патишта и Град Скопје, Законот за јавни патишта не утврдува кои докази и услови треба да бидат доставени/исполнети од страна на правни и физички лица. Исто така, нема подзаконски акти кои потесно ја регулираат оваа област. Законот исто така не утврдува временски рокови за испорака на услугите ниту пак правни лекови (жалба, приговор) во рамки на првостепениот орган.

Можност за дигитализација

Во однос на услугите кои произлегуваат од Законот за јавните патишта постои можност за дигитализација. Дел од услугите се веќе дигитализирани од страна на Министерство за транспорт и врски (Одобрение за времен режим на сообраќај на државните патишта и Одобрение за траен режим на сообраќај на државните патишта). Во рамки на веб порталот на Министерство за транспорт и врски овозможено е преку посебни апликации издавање на услуги како на пример, одобрение за градба по електронски пат (www.gradezna-dozvola.mk), електронска регистрација на патни линии (<http://www.liniskiprevoz.gov.mk>), Регистар на градежно земјиште и аукција за градежно земјиште (<http://www.gradezno-zemjiste.mk>) со што се потврдува можноста за дигитализација и на услугите кои произлегуваат од Законот за јавните патишта. Правен недостаток во однос на услугите кои произлегуваат од овој закон е недостаток на утврдени докази и услови во законската регулатива или пак неконкретни докази што влијае на можноста да се утврди потенцијалот за дигитализација на услугите. Оние услуги за кои нема дефинирано докази во рамки на законската регулатива, потребно е нивно дефинирање за конечно да се утврди можноста за нивна дигитализација.

28. Закон за воздухопловство

Службен весник бр. 14/2006, 24/2007, 103/2008, 67/2010, 24/2012, 80/2012, 155/2012, 42/2014, 97/2015, 152/2015, 27/2016, 31/2016 и 64/2018

Број на услуги

Со Законот за воздухопловство и подзаконските акти се регулираат 166 услуги кои се управни дејствија што опфаќаат донесување на управни акти, склучување управни договори, или реални акти со кои врз основа на закон и подзаконските акти се одлучува за правата и обврските на правни и физички лица. Со услугите се регулираат активности на воздушниот транспорт во РСМ за да се постигне безбедно, сигурно, редовно, ефикасно, економски и еколошки одржливо национално цивилно воздухопловство. Услугите во најголем дел се однесуваат на регистрација на воздухоплови, аеродроми, леталишта, одобрија за летање и дезигнации за домашни авиопревозници, издавање, продолжување, обновување, промена, суспендирање и повлекување на дозволи, овластувања, уверенија, одобрија и друго.

Надлежен орган

Надлежни органи за давање на услугите кои произлегуваат од Законот за воздухопловство се Агенција за цивилно воздухопловство (164 услуги) и Министерство за надворешни работи (2 услуги).

- Агенцијата за цивилно воздухопловство во рамки на порталот <http://www.caa.gov.mk/mk/> информира за начинот, условите и доказите кои се доставуваат за овозможување на услугите. Нема посебен линк кој лесно води до услугите на агенцијата. Исто така на веб порталот, не се достапни сите услуги на Агенцијата кои се регулирани со подзаконските акти, а ги има во голем број. Потребните формулари за оние услуги кои ги има на порталот се достапни на веб страната. Граѓаните не можат да поднесат електронско барање за добивање на услугите од Агенцијата за цивилно воздухопловство.
- Министерството за надворешни работи регулира 2 услуги кои произлегуваат од Законот за воздухопловство. Во рамки на порталот на министерството http://mfa.gov.mk/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=152&Itemid=1203&lang=mk има посебен дел каде се информира за услугите кои ги испорачува оваа институција, но нема достапни информации за услугите кои прилегуваат од Законот за воздухопловство.

Усогласеност со ЗОУП

Законот за воздухопловство опфаќа голем број на услуги кои се управни дејствија што опфаќаат донесување на управни акти, склучување управни договори, или реални акти со кои врз основа на закон и подзаконските акти се одлучува за правата и обврските на правни и физички лица. Законот општо ги поставува услугите, но скоро сите услуги се регулирани со подзаконските акти – правилниците. Правилниците имаат повеќе измени и дополнувања, но нема пречистени текстови на правилниците. Во најголем број од услугите се забележува неусогласеност со Законот за општа управна постапка. Формулацијата на доказите е нејасна при што за голем број на услуги нема можност да се утврди кои докази е потребно да ги достават странките. Нема јасна дистинкција помеѓу докази и услови, во голем дел доказите во рамки на правилниците се категоризирани како услови. На пример за услугите “Продолжување, обновување или промена на уверение на организациите или центрите за обука со седиште во РСМ за вршење обуки на пилоти на едрилици”; “Признавање на завршена обука и програма за обука во странство за друг стручен персонал”; “Уверение на организациите или центрите за обука со седиште во РСМ за вршење обуки на пилоти на едрилици” доказите не се јасно дефинирани и како такви не можат да бидат побарани од странките. За поголем број од услугите, нема наведено рокови за донесување на управниот акт или спроведување на управното дејствие. За некои услуги, роковите се премногу долги (пример услугата “Издавање, продолжување, обновување или променана уверение за оспособеност за давање на услуги на воздухопловна навигација” управниот акт се издава за 150 дена)

Можност за дигитализација

Законот за воздухопловство и подзаконските акти регулираат исклучително обемен број на услуги. Постапката за некои од услугите е едноставна и бара доставување на мал број на докази, додека има и услуги кои бараат покомплексна процедура и за кои се доставува обемна документација (студии, проекти, и сл.). Имајќи го предвид обемот на услугите и комплексноста особено на доказите, дигитализацијата на услугите се наметнува како нужност. Потребен е селектиран пристап за да се утврди кои од услугите може да бидат дигитализирани. Правен недостаток во однос на услугите кои произлегуваат од овој закон е недостаток на утврдени докази и услови во законската регулатива или пак неконкретни докази што исто така влијае на можноста да се утврди потенцијалот за дигитализација на услугите. Оние услуги за кои нема дефинирано докази во рамки на законската регулатива, потребно е нивно дефинирање за конечно да се утврди можноста за нивна дигитализација.

29. Закон за матичната евиденција
(Службен весник број 8/95, 38/2002, 66/2007, 67/2009, 13/13, 43/14, 27/16 и 64/18)

Број на услуги

Законот за матичната евиденција регулира 13 услуги, од кои 9 се управни дејствија на запишување на граѓаните во соодветната евиденција, а 4 се услуги на издавање на реални акти.

Надлежен орган

Надлежен орган за давање на овие услуги е Управата за водење на матичните книги, која претставува орган во состав на Министерството за правда. Услугите се остваруваат во подрачните одделенија на Управата.

Дополнително Управата има електронски портал <https://e-portal.uvmk.gov.mk/external/portalHomePage>, на кој граѓаните можат да поднесат електронско барање за издавање на изводи. Исто така на веб-страницата на Управата, <https://www.uvmk.gov.mk/mk/uslugi>, се достапни сите податоци и информации во врска со потребните документи за остварување на услугите.

Усогласеност со ЗОУП

Законот за матична евиденција не е усогласен со Законот за општата управна постапка, поради што постапката пред Управата не е економична и ефикасна и оневозможува органите да ги почитуваат начелото на сервисна ориентација. Имено за запишување на граѓанин во матична книга на родени, покрај барањето, потребно е родителите да достават и извод од матична книга на венчани, без при тоа да се има во предвид дека се работи за податок кој го води и со кој располага самата Управа. Ист е случајот и при запишување во матична книга на венчани, на двајца државјани на РСМ, затоа што Управата за тоа бара изводи од матична книга на родени. Дополнително може да се бара и судска пресуда, што е исто така доказ кој треба да се прибави по службена должност.

Треба да се има во предвид дека законот не ги дефинира јасно условите кои треба да ги исполнат граѓаните за остварување на определена услуга, поради што од читање на законот не може да се разбере кои документи треба граѓаните да ги обезбедат и приложат граѓаните за да може да остварат определена услуга, а кои докази ги обезбедува Управата по службена должност.

Можност за дигитализација

Различна е можноста за дигитализација на овие 13 услуги кои ги регулира законот. Имено доколку се изврши целосна дигитализација на матичните книги кои ги води Управата, ќе бидат целосно дигитализирани три услуги, и тоа, вадењето изводи од матичната книга на родени, матичната книга на венчани и матичната книга на умрени. Од останатите услуги, дополнително би можела да се

дигитализира услугата на запишувањето во матична книга на родени (доколку се овозможи електронска размена на податоци со судовите), и тоа дури и по службена должност, а по добиено известување од болницата во кое е родено новороденчето.

Сите останати услуги, не може да бидат дигитални, затоа што се бараат документи кои ги нема во службената евиденција, како што се изјави на сведоци, ДНК отисоци, изводи од соодветна евиденција на странска држава, медицинска документација и сл. Дополнително за запишување во матичната книга на венчани, потребно е присуство на лицата при преземање на управното дејствие, односно при запишувањето во соодветната матична книга.

**30. Закон за данокот на добивка
(Службен весник бр. 112/2014, 129/2015, 23/2016 и 190/2016)**

Број на услуги

Законот за данокот на добивка регулира 5 услуги, кои се управни дејствија што опфаќаат донесување на управни акти, односно поединечни акти со кои врз основа на закон се решава за правата, обврските и правните интереси на странките во врска даночно олеснување.

Надлежен орган

Надлежен орган за давање на 5 услуги е Министерството за финансии, Управа за јавни приходи, која има портал www.ujp.gov.mk, на кои граѓаните можат да добијат податоци за законските основи за стекнување на услугите, како и за доказите кои е потребно да се достават заради добивање на услугите. Граѓаните не можат да поднесат електронско барање за добивање на услугите.

Усогласеност со ЗОУП

Законот за данокот на добивка не е усогласен со Законот за општата управна постапка, поради што постапката пред надлежните органи не е економична и ефикасна и оневозможува органите да го почитуваат начелото на сервисна ориентација. Законската регулатива не ги предвидува јасно доказите кои треба да бидат доставени од странките при добивање на услугите од овој закон. Во Правилникот за начинот на пресметување и уплатување на данокот на добивка и начинот на одбегнување на двојното ослободување или двојното оданочување („Службен весник“ бр. 112/14), односно во обрасците кои ги има на порталот на УЈП е наведено кои и какви докази би требало да бидат доставени за да се добие услугата. Со ваквата недореченост на регулативата, се остава простор за нејаснотии и несигурност на странките кои поради тоа повторно се приморани да се обратат во надлежниот орган. На ваков начин не постои можност во моментот за целосна дигитализација на овие услуги.

Можност за дигитализација

Во однос на услугите кои произлегуваат од Законот за данокот на добивка во моментот не постои можност за остварување на нивна дигитализација.

31. Закон за странците
(Службен весник број 35/2006, 66/2007, 117/2008, 92/2009, 156/10, 158/11, 13/13, 147/13, 148/15 и 217/15),

Број на услуги

Законот за странците регулира над 25 услуги, кои се управни дејствија што опфаќаат донесување на управни акти, односно поединечни акти со кои врз основа на закон се решава за правата, обврските и правните интереси на странките во врска со престојот на странците во РСМ.

Надлежен орган

Надлежен орган за давање на овие услуги е Министерството за внатрешни работи, која иако има портал www.mvr.gov.mk, сепак граѓаните не можат да добијат податоци за законските основи за стекнување на услугите, како и за доказите кои е потребно да се достават заради добивање на услугите. Граѓаните не можат да поднесат електронско барање за добивање на услугите.

Усогласеност со ЗОУП

Законот за странците е усогласен со Законот за општата управна постапка. Законската регулатива ги предвидува јасно доказите кои треба да бидат доставени од странките при добивање на услугите од овој закон, но во Правилникот за странците („Службен весник“ бр. 112/14), се наведени дополнителни докази кои би требало да бидат доставени за да се добие услугата. Со ваквата недореченост на регулативата, се остава простор за нејаснотии и несигурност на странките кои поради тоа повторно се приморани да се обратат во надлежниот орган. На ваков начин не постои можност во моментот за целосна дигитализација на овие услуги.

Можност за дигитализација

Во однос на услугите кои произлегуваат од Законот за странците во моментот не постои можност за остварување на нивна дигитализација. Имено, при поднесување на барањето за добивање на услугата се врши проверка на идентитетот на подносителот на барањето со увид во лична карта или друг документ за лична идентификација што има фотографија, издаден од државен орган.

**32. Закон пријавување на живеалиштето и престојувалиштето на граѓаните
(Службен весник бр. 36/1992; 12/1993; 43/2000; 66/2007; 51/2011; 152/2015 и 55/2016)**

Број на услуги

Законот за пријавување на живеалиштето и престојувалиштето на граѓаните регулира 3 услуги, кои се управни дејствија што опфаќаат донесување на управни акти, односно поединечни акти со кои врз основа на закон се решава за правата, обврските и правните интереси на странките во врска со пријавување и одјавување на живеалиштето и престојувалиштето на граѓаните, како и пријавување на промената на адресата на станот.

Надлежен орган

Надлежен орган за давање на 3 услуги е Министерството за внатрешни работи кој има портал www.mvr.gov.mk, на кои граѓаните можат делумно да добијат податоци за законските основи за стекнување на услугите, како и за доказите кои е потребно да се достават заради добивање на услугите. Граѓаните не можат да поднесат електронско барање за добивање на услугите.

Усогласеност со ЗОУП

Законот за пријавување на живеалиштето и престојувалиштето на граѓаните е усогласен со Законот за општата управна постапка. Законската регулатива ги предвидува јасно доказите кои треба да бидат доставени од странките при добивање на услугите од овој закон. Во обрасците кои ги има на порталот на МВР е наведено кои и какви докази би требало да бидат доставени за да се добие услугата, додека во Правилникот за обрасците за пријавување и одјавување на живеалиште и престојувалиште, пријавување на промена на адреса на станот на граѓаните, за евиденција и за образецот на книгата за гости се регулира постоењето на обрасците.

Можност за дигитализација

Во однос на услугите кои произлегуваат од Законот за пријавување на живеалиштето и престојувалиштето на граѓаните во моментот не постои можност за остварување на нивна дигитализација. Имено, при поднесување на барањето за добивање на услугата се врши проверка на идентитетот на подносителот на барањето со увид во лична карта или друг документ за лична идентификација што има фотографија, издаден од државен орган.

33. Закон за инвалидски организации (Службен весник бр. 89/08, 59/12, 23/13, 150/15 и 27/16)

Број на услуги

Закон за инвалидски организации регулира 2 услуги, кои се управни дејствија со кои врз основа на закон се решава за стекнување на статус на инвалидска организација и престанување на статусот на инвалидска организација.

Надлежен орган

Надлежен орган за давање на овие услуги е Министерството за труд и социјална политика (МТСП). На веб страната на МТСП во деловите посветени на регулативата, односно законите и правилниците (<http://www.mtsp.gov.mk/zakoni.nspx> и <http://www.mtsp.gov.mk/pravilnici.nspx>) граѓаните можат да добијат податоци за законските основи за стекнување на услугите, како и за доказите кои е потребно да се достават заради добивање на услугите. Во секој случај граѓаните не можат да поднесат електронско барање за добивање на услугите.

Усогласеност со ЗОУП

Закон за инвалидски организации е усогласен со Законот за општата управна постапка. Самиот закон предвидува дека здружението или сојузот поднесуваат барање за добивање на статус на инвалидска организација до МТСП согласно Законот за општата управна постапка. Законот ги предвидува јасно доказите кои треба да бидат доставени од странките при добивање на услугите од овој закон. Меѓутоа подзаконските акти се ограничени на Правилник за формата и содржината на прекршочниот платен налог. Иако Законот предвидува дека образецот на барањето за добивање на статус на инвалидска организација го пропишува Министерот за труд и социјална политика во рамките на подзаконските акти не постои Правилник за образецот. Со ваквата недореченост на регулативата, се остава простор за нејаснотии и несигурност на странките кои поради тоа повторно се приморани да се обратат во МТСП.

Можност за дигитализација

Услугите кои произлегуваат од Закон за инвалидски организации можат да бидат целосно дигитализирани. Во однос на услугата стекнување на статус на инвалидска организација доказот за регистрација, име, седиште и претставници на здружението или сојузот, и потребните податоци за основачкиот акт можат да биде прибавен по службена должност од Централниот регистар а дополнителните докази кои странката е задолжена да ги приложи можат да бидат прикачени електронски. За услугата за престанување на статус на инвалидска организација, инвалидската организација може да поднесе електронско барање за престанување на статусот. Сепак, во

обезбедувањето на овие услуги МТСП има потреба засилена координација и ефективност со оглед на тоа дека мислењата на Комисиите се изготвуваат по добиено мислење од Националното координативно тело за еднакви права на лицата со инвалидност и Националниот совет на инвалидските организации.

Дополнителен коментар

Член 1 ја од Законот за инвалидски организации ја пропишува содржината на законот и во ставот 2 вели: “Одредбите на овој закон, кои се однесуваат на физички лица, важат подеднакво за жени и за мажи” што го потенцира постоењето на родовата нееднаквост во земјава поради самото тоа што потребно е нагласување на подеднаквиот третман на жени и мажи, кој би било природно да се подразбира.

**34. Закон за упот реба на знаковниот јазик
(Службен весник број 105/2009, 150/15 и 30/16)**

Број на услуги

Закон за употреба на знаковниот јазик регулира една услуга односно остварување на правото на толкувач на знаковен јазик.

Надлежен орган

Надлежен орган за давање на оваа услуга е Министерството за труд и социјална политика (МТСП). На веб страната на МТСП во деловите посветени на регулативата, односно законите (<http://www.mtsp.gov.mk/zakoni.nspix>) граѓаните можат да добијат податоци за законските основи за стекнување на услугата меѓутоа не постојат детали во однос на образецот на тоа барање. Глувото и наглувото лице поднесува барање за остварување на правото на толкувач до Центарот за социјална работа надлежен за подрачјето на кое подносителот на барањето има живеалиште или престојувалиште. Во секој случај граѓаните не можат да поднесат електронско барање за добивање на услугите.

Усогласеност со ЗОУП

Закон за употреба на знаковниот јазик е усогласен со Законот за општата управна постапка. Законот предвидува Центарот за социјална работа да води евиденција согласно со Законот за општата управна постапка согласно со Законот за општата управна постапка на глувите и наглувите лица на кои им се издадени решенија. Подзаконските акти се ограничени и не постои Правилник за образецот на барањето иако законот предвидува дека образецот на барањето за остварување на правото на толкувач и потребна документација ги пропишува министерот за труд и социјална политика во согласност со министерот за информатичко општество и администрација. Со ваквата недореченост на регулативата, се остава простор за нејаснотии и несигурност на странките кои поради тоа повторно се приморани да се обратат во МТСП.

Можност за дигитализација

Услугата која произлегува од Закон за употреба на знаковниот јазик може да биде целосно дигитализирана односно да поднесе електронско барање за остварување на правото на толкувач на знаковен јазик.

**35. Закон за мирно решавање на работните спорови
(Службен весник бр. 87/07, 27/14, 102/14 и 30/16)**

Број на услуги

Закон за мирно решавање на работните спорови регулира 3 услуги, кои се управни дејствија со кои врз основа на закон се решава за: мирно решавање на работен спор, добивање на лиценца за помирувач, односно арбитер, за работни спорови и изземање на помирувач, односно арбитер, од решавање на работен спор.

Надлежен орган

Надлежен орган за давање на овие услуги е Министерството за труд и социјална политика (МТСП). На веб-страницата на МТСП во деловите посветени на регулативата, односно законите (<http://www.mtsp.gov.mk/zakoni.nsp>) граѓаните можат да добијат податоци за законските основи за стекнување на услугите, како и за доказите кои е потребно да се достават заради добивање на услугите. Во секој случај граѓаните не можат да поднесат електронско барање за добивање на услугите.

Усогласеност со ЗОУП

Закон за мирно решавање на работните спорови е усогласен со Законот за општата управна постапка. Самиот закон предвидува дека МТСП води евиденција за постапките за мирно решавање на работните спорови согласно со Законот за општата управна постапка.

Можност за дигитализација

Услугите кои произлегуваат од Закон за мирно решавање на работните спорови можат да бидат целосно дигитализирани. Имајќи предвид дека својството на помирувач и арбитер престанува на негово барање кое може да биде електронски поднесено, исто како и покренувањето на постапка за мирно решавање на работен спор се кое се врши со поднесување предлог во писмена форма до МТСП овие услуги може да биде лесно дигитализирана со потребните технички услови (токен, потпис итн).

Сепак, во обезбедувањето на овие услуги МТСП има потреба засилена дигитална координација и ефективност со оглед на тоа дека издавањето и одземањето на лиценци го врши министерството надлежно за работите од областа на трудот, на предлог на трипартитна комисија формирана од Економско-социјалниот совет, со претставници од МТСП, од репрезентативните здруженија на работодавачи и од репрезентативните.

*36. Закон за задолжително капитално пензиско финансирано пензиско осигурување
(Службен весник бр. 29/2002; 85/2003; 40/2004; 113/2005; 29/2007; 88/2008; 48/2009; 81/2009;
50/2010; 171/2010; 36/2011; 98/2012; 13/2013; 164/2013; 44/2014; 192/2015; 30/2016, 21/2018 и
245/2018)*

Број на услуги

Законот за задолжително капитално пензиско финансирано осигурување регулира 2 услуги, кои се управни дејствија што опфаќаат донесување управни акти во форма на издавање дозвола за основање на друштво за управување со задолжителен пензиски фонд и одобрение за управување со задолжителен пензиски фонд.

Надлежен орган

Надлежен орган за давање на овие 2 услуги кои се однесуваат само на домашни и странски правни лица е Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување. Агенцијата е самостојно и независно регулаторно тело. Против нејзините одлуки правното лице има право да поднесе тужба до Управниот суд.

Усогласеност со ЗОУП

Законот за задолжително капитално пензиско финансирано осигурување не е целосно усогласен со Законот за општата управна постапка и потребни се одредени подобрувања за да се овозможи на органите да го почитуваат начелото на сервисна ориентација. Законската регулатива предвидува отворена листа на доказите кои треба да бидат доставени од странките при добивање на услугите од овој закон (егзимпликативно поставена листа). Имено оставен е простор да бидат побарани од странките и дополнителни документи кои ќе ги пропише Агенцијата. Агенцијата во 2013 година донела соодветен подзаконски акт, Правилник за лиценцирање на пензиски друштва (Службен весник бр.140/13) кој значително ја проширува оваа листа на докази кои треба да бидат доставени до Агенцијата. Сепак, со самиот факт што овој правилник е донесен неколку години пред стапувањето во сила на сега важечкиот Закон за општа управна постапка и со тоа не е усогласен со нововведените начела кои ги пропишува овој системски закон, можеме да заклучиме дека во моментот не постои можност за целосна дигитализација на овие услуги.

Можност за дигитализација

Во однос на услугите кои произлегуваат од Законот за задолжително капитално пензиско финансирано осигурување во моментот постои можност за остварување на нивна дигитализација, но само ако се имаат предвид доказите кои се пропишани со законската регулатива. Имено, при поднесување на барањето за добивање на услугата бараните докази (предвидени во законот) би можеле многу едноставно да бидат поднесени и само електронски, потпишани со електронски потпис од подносителот. Ова од причина што документите кои се употребуваат како докази за добивање на овие услуги се од таков тип што веродостојноста на нивната содржина е лесно проверлива и по електронски пат од страна на надлежниот орган. Сепак, за разлика од овие докази кои се пропишани со законот, ако ја имаме предвид проширената листа на докази пропишани со цитираниот Правилник меѓу кои има и такви што се лични документи (изјави и сл.) услугите во моментот не би можеле во целост да бидат дигитализирани.

**37. Закон за доброволно капитално финансирано пензиско осигурување
(Службен весник бр. 7/2008; 124/2010; 17/2011 и 13/2013)**

Број на услуги

Законот за доброволно капитално финансирано пензиско осигурување регулира 2 услуги, кои се управни дејствија што опфаќаат донесување управни акти во форма на издавање дозвола за основање на друштво за управување со доброволен пензиски фонд и одобрение за управување со доброволен пензиски фонд.

Надлежен орган

Надлежен орган за давање на овие 2 услуги кои се однесуваат само на домашни и странски правни лица е Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување. Агенцијата е самостојно и независно регулаторно тело. Против нејзините одлуки правното лице има право да поднесе тужба до Управниот суд.

Усогласеност со ЗОУП

Законот за доброволно капитално финансирано пензиско осигурување не е воопшто усогласен со Законот за општата управна постапка бидејќи нема измени на овој закон откако стапи во сила сега важечкиот Закон за општа управна постапка. Ова е неопходно потребно за да се овозможи на органите да го почитуваат начелото на сервисна ориентација. По истиот принцип како и во случајот на задолжителното финансирано пензиско осигурување, и оваа законска регулатива за доброволно финансирано пензиско осигурување предвидува отворена листа на доказите кои треба да бидат доставени од странките при добивање на услугите од овој закон (егзимпликативно поставена листа) така што може да бидат побарани од странките и дополнителни документи кои ќе ги пропише Агенцијата. Агенцијата во 2013 година донела соодветен подзаконски акт, Правилник за лиценцирање на пензиски друштва (Службен весник бр.140/13) кој значително ја проширува оваа листа на докази кои треба да бидат доставени до Агенцијата. Сепак, како што објаснивме и во случајот со задолжителното финансирано пензиско осигурување, со самиот факт што овој Правилник е донесен неколку години пред стапувањето во сила на сега важечкиот Закон за општа управна постапка и со тоа не е усогласен со нововведените начела кои ги пропишува овој системски закон, можеме да заклучиме дека во моментот не постои можност за целосна дигитализација на овие услуги.

Можност за дигитализација

Во однос на услугите кои произлегуваат од Законот за доброволно капитално финансирано пензиско осигурување во моментот постои можност за остварување на нивна дигитализација, но само ако се имаат предвид доказите кои се пропишани со законската регулатива. Имено, при поднесување на барањето за добивање на услугата бараните докази (предвидени во законот) би можеле многу едноставно да бидат поднесени и само електронски, потпишани со електронски потпис од подносителот. Ова од причина што документите кои се употребуваат како докази за добивање на овие услуги се од таков тип што веродостојноста на нивната содржина е лесно проверлива и по електронски пат од страна на надлежниот орган. Сепак, за разлика од овие докази кои се пропишани со Законот, ако ја имаме предвид проширената листа на докази пропишани со цитираниот Правилник меѓу кои има и такви што се лични документи (изјави и сл.) услугите во моментот не би можеле во целост да бидат дигитализирани. И најважно, кога ќе ги земеме предвид сите аспекти, тогаш неминовен е заклучокот дека најнапред се потребни измени на Законот за доброволно капитално финансирано пензиско осигурување и подзаконските акти со цел нивно целосно усогласување со сегашниот Закон за општа управна постапка.

38. Закон за експропријација
(Службен весник бр. 95/2012, 131/2012, 24/2013, 27/2014, 104/2015, 192/2015, 23/2016 и 178/2016)

Број на услуги

Законот за експропријација регулира 1 услуга која е управно дејствие што опфаќа склучување спогодба за надоместокот за експроприраната недвижност.

Надлежен орган

Надлежен орган за давање на оваа услуга е предлагачот на експропријацијата кој може да биде или РСМ или пак единиците на локалната самоуправа односно Градот Скопје.

Усогласеност со ЗОУП

Законот за експропријација во делот на услугата – спогодба за надоместокот, може да се заклучи дека е усогласен со Законот за општа управна постапка. Од причина што оваа услуга за да биде добиена, мора сопственикот на недвижноста да се појави лично и непосредно со цел да ја склучи спогодбата за надоместокот, а во случај на несогласување во текот на склучувањето, тогаш и во евентуална судска постапка исто така ќе мора да биде лично присутен. Ваквиот начин на добивање на услугата го оневозможува нејзиното евентуално дигитализирање.

Можност за дигитализација

Како што е наведено и во делот „Усогласеност со ЗОУП“, услугата – спогодба за надоместок во моментот не може да биде дигитализирана.

**39. Закон за државјанст во
(Службен весник бр. 67/1992; 8/2004; 98/2008; 158/2011 и 55/2016)**

Законот за државјанство го регулира начинот на стекнување на државјанство во РСМ и начинот на отпуст од државјанство на РСМ. Различните видови на стекнување на државјанство значат и повеќе видови на различни услуги, кои се управни дејствија што опфаќаат донесување на управни акти, односно поединечни акти со кои врз основа на закон се решава за стекнување или отпуст од државјанство.

Надлежен орган

Надлежен орган за услугите поврзани со државјанство е Министерството за внатрешни работи, освен за издавање на државјанство преку дипломатско-конзуларно претставништво во странство, за кои се надлежни дипломатско-конзуларните претставништва на РСМ во странство.

Усогласеност со ЗОУП

Во Законот за државјанство се наведени само условите за сите начини на стекнување на државјанство. Воедно правилникот е краток и не содржи детали за доказите кои треба да се приложат. Со тоа ниту законот ниту подзаконските акти содржат точни докази кои странката треба да ги приложи за да докаже исполнување на одреден услов.

Подзаконскиот акт кој произлегува од Законот за државјанство: „Правилник за начинот на водење евиденција за државјаните на РСМ и за обрасците што се применуваат односно издаваат“ е од 1993 година, кој што е дополнуван во 2005 и 2014 година само со мали технички измени.

Постои единствено подетална уредба за утврдување на критериумите за особен научен, економски, културен, спортски или друг национален интерес за стекнување на државјанство на РСМ, меѓутоа иако е подетален и содржи услови односно критериуми кои би требало да се исполнат за да се добие државјанство на овој начин, сепак нема конкретни докази со кои одреден услов се докажува ниту пак условите се изречно наброени.

Можност за дигитализација

Поради не постоење на точно наведени докази не постои можност во моментот за дигитализација на овие услуги.

Барањето кое е објавено на веб страната на Министерството за внатрешни работи содржи и докази кои треба да се приложат кон барањето за различен начин на стекнување на државјанство но не постојат конкретни докази туку именувани се во форма „Доказ за постојан извор и висина на средства....“.

Од ваквата формулација поради нејасно предвидени докази кои странките треба да ги достават, услугите не можат да бидат дигитализирани.

40. Закон за административни такси

Службен весник бр.17/1993; 20/1996; 7/1998; 13/2001; 24/2003; 19/2004; 61/2004; 95/2005; 7/2006; 70/2006; 92/2007; 88/2008; 130/2008; 6/2010; 145/2010; 17/2011; 84/2012; 192/2015 и 23/2016“

Како единствена услуга во Законот за административни такси е утврдена враќањето на административна такса кое може да биде од Министерство за финансии или од општина.

Во законот не е предвидено но во пракса се бара уплата на административна марка за барање за враќање на административна такса (кај некои општини на пример е наведено на нивната веб-страница). Основ за тоа можеби се наоѓа во Упатството за начинот на наплата на административни такси во Прилог бр.1 во Листа на поднесоци и надоместок кој се плаќа стои: „Барање за враќање на уплатени средства, 50,00 мкд.“

Надлежен орган

Надлежен орган за административна такса (за враќање на административна такса) и носење на Решение за враќање на административната такса е Министерството за финансии додека за Решение за враќање на таксата која е приход на општината, на општините во Градот Скопје и на Градот Скопје донесува градоначалникот на општината, градоначалникот на општините во Градот Скопје односно градоначалникот на Градот Скопје.

Усогласеност со ЗОУП

Законот за административни такси не е усогласен со Законот за општата управна постапка.

Во Законот само условите со кое физичко или правно лице е ослободено од плаќање на такса.

Можност за дигитализација

Во Законот за административни такси нема утврдено конкретен начин на докажување на исполнување на услови за ослободување од плаќање на такса.

Поради не постоење на точно наведени докази не постои можност во моментот за дигитализација на овие услуги.

41. Закон за работното време, задолжителните одмори на мобилните работници и возачите во патниот сообраќај и уредите за запишување во патниот сообраќај

Службен весник бр. 161/2009; 17/2011 и 54/2011; 115/2014; 193/2015; 37/2016

Број на услуги

Со Законот за работното време, задолжителните одмори на мобилните работници и возачите во патниот сообраќај и уредите за запишување во патниот сообраќај е регулирана една услуга со која врз основа на закон се одлучува за права на правни лица а во врска со овластување на работилници за инсталирање, проверка, контрола и поправка на тахографи.

Надлежен орган

Надлежен орган за давање на услугата која произлегува од Законот за работното време, задолжителните одмори на мобилните работници и возачите во патниот сообраќај и уредите за запишување во патниот сообраќај е Министерство за транспорт и врски. Министерството за транспорт и врски во рамки на веб порталот на министерството има посебен дел (огласна табла) <http://mtc.gov.mk/oglasna-tabla> преку информира за начинот, условите и доказите кои се доставуваат за овозможување на услугите. Граѓаните не можат да поднесат електронско барање за добивање на услугите од Министерството за транспорт и врски. На веб порталот на Министерство за транспорт и врски нема информации за услугата која произлегува од Законот за работното време, задолжителните одмори на мобилните работници и возачите во патниот сообраќај и уредите за запишување во патниот сообраќај.

Усогласеност со ЗОУП

Услугата која е регулирана со Законот за работното време, задолжителните одмори на мобилните работници и возачите во патниот сообраќај и уредите за запишување во патниот сообраќај е со јасно утврдени докази, услови и рокови. Законот не дава можност за правен лек во рамки на првостепениот органи. Со тоа може да се заклучи дека делумно се следат принципите на Законот за општа управна постапка.

Можност за дигитализација

Имајќи предвид дека постапката за услугата Овластување на работилници за инсталирање, проверка, контрола и поправка на тахографи е јасна и со конкретно дефинирани докази, постои можност за дигитализација на оваа услуга.

42. Закон за обука и испит за директор на основно училиште, средно училиште, ученички дом и отворен граѓански универзитет за доживотно учење

Службен весник бр. 10/2015; 145/2015; 192/2015; 30/2016

Број на услуги

Со Законот за обука и испит за директор на основно училиште, средно училиште, ученички дом и отворен граѓански универзитет за доживотно учење се опфатени 3 услуги. Овие услуги се управни дејствија со кои се регулира пријавување за основна обука како и испит за директор на основно училиште, средно училиште, ученички дом и отворен граѓански универзитет за доживотно учење и издавање на решение за продолжување на испит за директор на основно училиште, средно училиште, ученички дом и отворен граѓански универзитет за доживотно учење.

Надлежен орган

Надлежен орган за овозможување на услугите кои произлегуваат од Законот за обука и испит за директор на основно училиште, средно училиште, ученички дом и отворен граѓански универзитет е Државен испитен центар. На веб порталот на Државен испитен центар има посебен дел – Обука и испит на директори <http://dic.edu.mk> каде има информации, формулари и уплатници за обука и испит на директори. Формуларите се електронски достапни, но нема информација дека истите може да се достават по електронски пат.

Усогласеност со ЗОУП

Законот за обука и испит за директор на основно училиште, средно училиште, ученички дом и отворен граѓански универзитет за доживотно учење јасно ги утврдува за сите три услуги доказите кои треба да биат доставени од страна на физичките лица. Доказите се јасни и конкретни. Нема подзаконски акти кои потесно ги регулираат услугите. Принципите на едноставност, јасност и сервисна ориентираност кон граѓаните врз кои се темели Закон за општата управна постапка може да се каже дека се исполнети.

Можност за дигитализација

Во однос на услугите кои произлегуваат од од Законот за обука и испит за директор на основно училиште, средно училиште, ученички дом и отворен граѓански универзитет има можност за дигитализација. Доказите кои се законски регулирани може да бидат доставувани по електронски пат. Потребно е усогласување со актуелните технолошки трендови. На пример, за услугата “Пријава за полагање испит за директор на основно училиште, средно училиште, ученички дом и отворен граѓански универзитет за доживотно учење” законот предвидува доставување на дел од потребните документи на ЦД со што се спречува можноста за целосна дигитализација на услугата

во услови кога документацијата е можно да се достави и по електронски пат бидејќи станува збор за семинарски трудови.

43. Закон за контрола на емисии од испарливи органски соединенија при користење на бензини **Службен весник бр. 38/2014, 146/2015; 39/2016**

Број на услуги

Со Законот за контрола на емисии од испарливи органски соединенија при користење на бензини се регулирани 3 услуги кои се управни дејствија што опфаќаат донесување на управни акти со кои врз основа на закон и подзаконски акти се одлучува за правата и обврските на правни и физички лица. Со законот се овозможува заштита на воздухот од загадување од испарувањата што се јавуваат при користењето на бензините, а со тоа и заштита на животната средина. Услугите се однесуваат на регистрација на инсталации за складирање, инсталации за полнење и празнење на мобилни контејнери и на бензински станици, промена на податоците при регистрација како и бришење од регистар на операторот.

Надлежен орган

Надлежен орган за овозможување на услугите кои произлегуваат од Законот за контрола на емисии од испарливи органски соединенија при користење на бензини е Министерство за животна средина и просторно планирање. Во рамки на веб порталот нема достапни информации за овозможување на услугите кои произлегуваат од овој закон. Во рамки на веб порталот на министерството има посебен портал EXIM - Едношалтерски систем за дозволи за увоз, извоз и транзит на стоки и тарифни квоти http://www.moepp.gov.mk/?page_id=425#

каде електронски се поднесуваат барањата и електронски се издаваат дозволите за релевантните услуги. EXIM системот овозможува 16 услуги кои произлегуваат од закони кои се во доменот на работата на Министерство за животна средина и просторно планирање. Ниту една од услугите кои произлегуваат од Законот за контрола на емисии од испарливи органски соединенија при користење на бензини не се овозможува преку EXIM системот.

Усогласеност со ЗОУП

Законот за контрола на емисии од испарливи органски соединенија при користење на бензини е делумно усогласен со Законот за општа управна постапка. За некој од услугите кои произлегуваат од законот, доказите се јасно и конкретно дефинирани (пример “Регистрација на инсталации за складирање, инсталации за полнење и празнење на мобилни контејнери и на бензински станици”), но кога станува збор за промена на податоците доставени при регистрација (услуга “Промена на податоците доставени при регистрација на инсталации за складирање, инсталации за полнење и празнење на мобилни контејнери и на бензински станици”) законот не дефинира кои докази треба да ги достави странката. Законот исто така во најголем дел од услугите регулира можност за правни лекови во првостепена постапка. Постапката за донесување на управните акти не е подолга од 30

дена што е во согласност со одредбите од Законот за општа управна постапка. Законот не предвидува можност за жалба како правен лек со што се применуваат одредбите од Законот за општа управна постапка, односно поднесување на тужба пред управен суд.

Можност за дигитализација

Во однос на услугите кои произлегуваат од Законот за контрола на емисии од испарливи органски соединенија при користење на бензини постои можност за дигитализација. Министерство за животна средина и просторно планирање преку EXIM - Едношалтерски систем за дозволи за увоз, извоз и транзит на стоки и тарифни квоти (16 услуги) веќе овозможува дигитализација на услугите. За одредени услуги за кои нема дефинирано докази (пример “Промена на податоците доставени при регистрација на инсталации за складирање, инсталации за полнење и празнење на мобилни контејнери и на бензински станици” и “Бришење од регистар на операторот на инсталации за складирање, инсталации за полнење и празнење на мобилни контејнери и на бензински станици”) потребно е истите да се дефинираат за да се потврди можноста за дигитализација.

44. Закон за заштита на природата

Службен весник бр. 67/2004, 14/2006; 84/2007; 35/2010; 47/2011; 148/2011, 59/2012, 13/2013, 163/2013, 41/2014, 146/2015, 39/2016, 63/2016

Број на услуги

Во Законот за заштита на природата се регулирани 19 услуги кои се управни дејствија што опфаќаат донесување на управни акти со кои врз основа на закон и подзаконски акти се одлучува за правата и обврските на правни и физички лица, а во врска со издавање на дозволи за собирање на засегнати и заштитени диви видови растенија, габи и животни и нивни делови, промет со засегнати и заштитени диви видови растенија, габи и животни и нивни делови, спроведување на истражувања, изведување на експерименти или собирање на растенија, интродукција на видови во природата, истражување на наоѓалиште на минерали и фосили, полагање на стручни испити и тн.

Надлежен орган

Надлежен орган за овозможување на услугите кои произлегуваат од Законот за заштита на природата е Министерство за животна средина и просторно планирање. Сите 19 услуги кои се регулирани со овој закон се во надлежност на министерството. Во рамки на веб порталот на министерството има посебен портал EXIM - Едношалтерски систем за дозволи за увоз, извоз и транзит на стоки и тарифни квоти http://www.moepp.gov.mk/?page_id=425#

каде електронски се поднесуваат барањата и електронски се издаваат дозволите за релевантните услуги. EXIM системот овозможува 16 услуги кои произлегуваат од закони кои се во доменот на работата на Министерство за животна средина и просторно планирање. Само 1 услуга која произлегува од Законот за заштита на природата е регулирана преку EXIM системот.

Усогласеност со ЗОУП

Законот за заштита на природата е делумно усогласен со Законот за општа управна постапка. За одредени услуги, законот не ги утврдува јасно и конретно доказите и условите кои треба да бидат доставени/исполнети од страна на правни и физички лица. За поголем број услуги кои произлегуваат од законот, нема правилници кои потесно го регулираат испорачувањето на услугите (пример “Дозвола за користење или уредување на спелеолошки објект или негов дел”, “Дозвола за интродукција на видови во природата”). Исто така, за одредени услуги постапката за донесување на управниот акт е подолга од 30 дена што е спротивно на одредбите од Законот за општа управна постапка (пример “Надоместување на деградирањето на природата од страна на правно или физичко лице”). За некои од услугите, законот не утврдува можност за поднесување на жалба со што директно се применуваат одредбите од Законот за општа управна постапка, односно право на

поднесување на тужба пред Управен суд. Дополнително, повеќето услуги кои се предвидени во законот не се испорачуваат од институцијата која е наведена како надлежна.

Можност за дигитализација

Во однос на услугите кои произлегуваат од Закон за заштита на природата постои можност за дигитализација. Дел од услугите се веќе дигитализирани од страна на Министерство за животна средина и просторно планирање преку EXIM - Едношалтерски систем за дозволи за увоз, извоз и транзит на стоки и тарифни квоти (16 услуги). Правен недостаток во однос на услугите кои произлегуваат од овој закон е недостаток на утврдени докази и услови во законската регулатива или пак неконкретни докази што влијае на можноста да се утврди потенцијалот за дигитализација на услугите. Оние услуги за кои нема дефинирано докази во рамки на законската регулатива, потребно е нивно дефинирање за конечно да се утврди можноста за нивна дигитализација. За одредени услуги потребно е доставување на обемна документација. На пример за услугата “Предлог за прогласување на парк на природата, заштитен предел, повеќенаменско подрачје за заштитено подрачје природна реткост” потребно е да се достави картографски приказ и студија. Во овој случај дигитализацијата на услугата би го олеснила административниот процес особено ако истиот вклучува повеќе институции надлежни за спроведување на управното дејствие.

45. Закон за животната средина

Службен весник бр.21/2005; 24/2007; 159/2008; 83/2009; 47/2010; 124/2010; 51/2011; 123/2012; 93/2013; 187/2013;42/2014; 44/2015; 129/2015 ;192/2015; 39/2016 и одлуки на Уставен суд бр.151/2005; 154/2005; 152/2005; 146/2009

Број на услуги

Во Законот за животната средина се регулирани 35 услуги кои се управни дејствија што опфаќаат донесување на управни акти со кои врз основа на закон и подзаконски акти се одлучува за правата и обврските на правни и физички лица, а во врска со издавање на дозволи за увоз на азбестни минерали, увоз и извоз на отпадни материји, интегрирани еколошки дозволи, решение за одобрување односно одбивање на елаборат за заштита на животната средина, лиценци за постапување со средства за ладење, А и Б – интегрирани еколошки дозволи, стекнување на еколошки ознаки и тн., а со цел заштита и унапредување на животната средина.

Надлежен орган

Надлежни органи за овозможување на услугите кои произлегуваат од Законот за животната средина се Министерство за животна средина (31 услуга), Град Скопје (2 услуги) и Општините (2 услуги).

- Министерство за животна средина и просторно планирање - Во рамки на веб порталот на министерството има посебен портал EXIM - Едношалтерски систем за дозволи за увоз, извоз и транзит на стоки и тарифни квоти http://www.moepp.gov.mk/?page_id=425#каде електронски се поднесуваат барањата и електронски се издаваат дозволите за релевантните услуги. EXIM системот овозможува 16 услуги кои произлегуваат од закони кои се во доменот на работата на Министерство за животна средина и просторно планирање. Повеќето од услугите произлегуваат од Законот за животна средина.
- Град Скопје во рамки на својот веб портал <http://www.skopje.gov.mk/DesktopDefault.aspx?tabindex=0&tabid=288> информира за начинот, условите и доказите кои се доставуваат за овозможување на услугите. Нема информации за начинот на испорака на услугите “Решение за одобрување односно одбивање на елаборат за заштита на животната средина (Решение од Град Скопје)” и “Б-интегрирана еколошка дозвола” кои се во надлежност на Град Скопје.
- Општините се надлежни за услугите “Б-интегрирана еколошка дозвола” и “Решение за одобрување односно одбивање на елаборат за заштита на животната средина”. Пристапот до информации за овозможување на овие услуги е различен во секоја општина.

Усогласеност со ЗОУП

Законот за животна средина е делумно усогласен со Законот за општа управна постапка. За одредени услуги, законот не ги утврдува јасно и конретно доказите и условите кои треба да бидат доставени/исполнети од страна на правни и физички лица. Некои од услугите се регулирани со подзаконски акти – правилници, но истите не се ажурирани согласно измените и дополнувањата на Законот за животна средина. Исто така, за одредени услуги постапката за донесување на управниот акт е подолга од 30 дена што е спротивно на одредбите од Законот за општа управна постапка (пример за услугата “Измена на А интегрирана еколошка дозвола” постапката трае 90 дена а за услугата “Преносна А-интегрирана еколошка дозвола” согласно законските одредби, постапката трае 60 дена). За повеќето од услугите, законот не утврдува можност за поднесување на жалба во рамки на првостепениот орган со што директно се применуваат одредбите од Законот за општа управна постапка, односно право на поднесување на тужба пред Управен суд. Дополнително, повеќето услуги кои се предвидени во законот не се испорачуваат од институцијата која е наведена како надлежна.

Можност за дигитализација

Во однос на услугите кои произлегуваат од Закон за животна средина постои можност за дигитализација. Дел од услугите кои произлегуваат од овој закон се веќе дигитализирани од страна на Министерство за животна средина и просторно планирање преку EXIM - Едношалтерски систем за дозволи за увоз, извоз и транзит на стоки и тарифни квоти (16 услуги) и преку општините. Правен недостаток во однос на услугите кои произлегуваат од овој закон е недостаток на утврдени докази и услови во законската регулатива или пак неконретни докази што влијае на можноста да се утврди потенцијалот за дигитализација на услугите. Оние услуги за кои нема дефинирано докази во рамки на законската регулатива, потребно е нивно дефинирање за конечно да се утврди можноста за нивна дигитализација.

46. Закон за генетски модифицирани организми „Службен весник“ бр.35/2008, 163/2013; 146/2015

Број на услуги

Во Законот генетски модифицирани организми се регулирани 7 услуги кои се управни дејствија што опфаќаат донесување на управни акти со кои врз основа на закон и подзаконски акти се одлучува за правата и обврските на правни и физички лица. Услугите се однесуваат на дозволи за простор за ограничено користење на ГМО; органичено користење на ГМО од Класа 2, 3 или 4; намерно ослободување на ГМО во животната средина и пуштање на ГМО производи на пазар; пуштање на ГМО производи на пазар за прв пат; извоз на ГМО и ГМО производи како и продолжување на дозволи.

Надлежен орган

Надлежен орган за овозможување на услугите кои произлегуваат од Законот за генетски модифицирани организми е Министерство за животна средина и просторно планирање. Сите 7 услуги кои се регулирани со овој закон се во надлежност на министерството. На веб порталот на Министерство за животна средина и просторно планирање нема достапни информации за услугите кои произлегуваат од Законот за генетски модифицирани организми. Во рамки на веб порталот на министерството има посебен портал EXIM - Едношалтерски систем за дозволи за увоз, извоз и транзит на стоки и тарифни квоти http://www.moepp.gov.mk/?page_id=425# каде електронски се поднесуваат барањата и електронски се издаваат дозволите за релевантните услуги. EXIM системот овозможува 16 услуги кои произлегуваат од закони кои се во доменот на работата на Министерство за животна средина и просторно планирање. Со EXIM системот не се опфатени услугите кои регулирани со Законот за генетски модифицирани организми.

Усогласеност со ЗОУП

Законот за генетски модифицирани организми е делумно усогласен со Законот за општа управна постапка. За одредени услуги, законот не ги утврдува јасно и конкретни доказите и условите кои треба да бидат доставени/исполнети од страна на правни и физички лица. Исто така, за повеќето услуги постапката за донесување на управниот акт е подолга од 30 дена што е спротивно на одредбите од Законот за општа управна постапка (пример за услугата “Нотификација за добивање дозвола за пуштање на ГМО производи на пазар за прв пат” постапката е 135 дена) .За сите услуги законот не овозможува правни лекови во првостепена постапка (жалба, приговор и тн.) туку тужба во управен спорт. Сите услуги кои се предвидени во законот не се испорачуваат од институцијата која е наведена како надлежна.

Можност за дигитализација

Во однос на услугите кои произлегуваат од Законот за генетски модифицирани организми постои можност за дигитализација на истите. Правен недостаток во однос на услугите кои произлегуваат од овој закон е недостаток на утврдени докази и услови во законската регулатива или пак неконкретни докази што влијае на можноста да се утврди потенцијалот за дигитализација на услугите. Управните дејствија за услугите кои произлегуваат од Законот за генетски модифицирани организми вклучуваат повеќе надлежни институции (Научен комитет за ГМО, Комисија за ГМО, јавност, здружени) со што дигитализацијата на услугите би го олеснила комплексната административна постапка. Дел од услугите кои ги овозможува Министерство за животна средина и просторно планирање се дигитализирани преку EXIM - Едношалтерски систем за дозволи за увоз, извоз и транзит на стоки и тарифни квоти.

47. Закон за водите
„Службен весник“ бр. 87/2008, 6/2009; 161/2009; 83/2010; 51/2011; 44/2012, 23/20013, 163/2013, 52/2016

Број на услуги

Во Законот за водите се регулирани 11 услуги кои се управни дејствија што опфаќаат донесување на управни акти со кои врз основа на закон и подзаконски акти се одлучува за правата и обврските на правни и физички лица. Услугите се однесуваат на издавање на дозволи за зафаќање, црпење, пренасочување, акумулирање и користење на водата од површинското водно тело; испуштање во води и испуштање и фрлање на материи и супстанции во површинските води; вадење на песок, чакал и камен; издавање согласност за пренос на права и обврски од дозволата; издавање на водостопанска согласност, и тн. Со регулирање на услугите, законот предвидува ефективна заштита на водите и животната средина.

Надлежен орган

Надлежен орган за овозможување на услугите кои произлегуваат од Законот за води е Министерство за животна средина и просторно планирање. Сите 11 услуги кои се регулирани со овој закон се во надлежност на министерството. Во рамки на веб порталот на министерството има посебен портал EXIM - Едношалтерски систем за дозволи за увоз, извоз и транзит на стоки и тарифни квоти http://www.moepp.gov.mk/?page_id=425# каде електронски се поднесуваат барањата и електронски се издаваат дозволите за релевантните услуги. EXIM системот овозможува 16 услуги кои произлегуваат од закони кои се во доменот на работата на Министерство за животна средина и просторно планирање. Ниту една од услугите кои произлегуваат од Законот за водите не се овозможува преку EXIM системот. Веб порталот на Министерство за животна средина и просторно планирање нема информации за достапност и начин на испорака на услугите кои произлегуваат од Законот за води.

Усогласеност со ЗОУП

Законот за водите е делумно усогласен со Законот за општа управна постапка, но не во целост. За повеќето услуги кои произлегуваат од законот, доказите се јасно и конкретно дефинирани, освен за оние услуги со кои се бара согласност за пренос на права и обврски за одредени дозволи (пример “Согласност за пренос на права и обврски од дозволата за испуштање во води и фрлање на материи и супстанции во површинските води”). Законот исто така во најголем дел од услугите регулира можност за правни лекови во рамки на првостепениот орган. Постапката за донесување на управните акти не е подолга од 30 дена што е во согласност со одредбите од Законот за општа управна постапка, но треба да се има во предвид дека за одредени услуги не е наведен рок во кој

треба да биде донесен управниот акт (пример “Издавање на водостопанска согласност”). Ниту една од услугите кои произлегуваат од Законот за водите не е регулирана со подзаконски акт.

Можност за дигитализација

Во однос на услугите кои произлегуваат од Закон за водите постои можност за дигитализација. Министерство за животна средина и просторно планирање преку EXIM - Едношалтерски систем за дозволи за увоз, извоз и транзит на стоки и тарифни квоти (16 услуги) веќе овозможува дигитализација на услугите. За одредени услуги потребно е доставување на обемна документација. На пример за услугата “Дозвола за зафаќање, црпење, пренасочување, акумулирање и користење на водата од површинското водно тело” потребно е да се достави основен проект, ревизија на основен проект, топографски приказ, и тн. при што во овој случај дигитализацијата на услугата би го олеснила административниот процес за спроведување на управното дејствие. За одредени услуги за кои нема дефинирано докази (пример “Согласност за пренос на права и обврски од дозволата за зафаќање, црпење, пренасочување, акумулирање и користење на водата од површинското водно тело”) потребно е истите да се дефинираат за да се потврди можноста за дигитализација.

48. Закон за академија за наставници „Службен весник“ бр. 10/15, 192/15, 30/16 и 127/16

Број на услуги

Со Законот за академија за наставници се опфатени 5 услуги кои се управни дејствија кои се однесуваат на пријавување за полагање на завршен испит за наставник, продолжување на завршен испит за наставник, обновување на лиценца за наставник, запишување во регистар на наставници со лиценца и ажурирање на податоците во регистарот на наставници со лиценца. Согласно

Надлежен орган

Надлежен орган за овозможување на услугите кои произлегуваат од Законот за академија за наставници е Академијата за наставници. Согласно Закон за академија за наставници, целта е да се подигне квалитетот на наставниот кадар, но и да се обезбедат услови за кариерно напредување на просветните работници преку формирање на Академија за наставници која би била надлежна да организира обуки за наставници, а по успешно завршената обука овозможување на наставниците лиценца за работа. Академијата за наставници беше предвидено да започне со работа во учебната 2018/2019 година. **Согласно последните измени во Законот за Академијата на наставници што Собранието на Република Северна Македонија ги усвои на седницата одржана на 26 ноември 2018 година, се одложува примената на законот со што истиот ќе започне да се применува од учебната 2019/2020 година, кога е предвидено и формирање на Академијата за наставници.**

Усогласеност со ЗОУП

Законот за академија за наставници не е целосно усогласен со Законот за општа управна постапка. За само 2 од 5 услуги кои се регулирани со законот се дефинирани докази кои физичкото лице треба да ги достави за да се овозможи услугата. Законот во најголем дел од услугите регулира можност за правни лекови во рамки на првостепениот орган, но треба да се има во предвид дека не е за сите услуги дефиниран рокот за овозможување на услугата. Ниту една од услугите кои произлегуваат од Законот академија за наставници не е регулирана со подзаконски акт.

Можност за дигитализација

Во однос на услугите кои произлегуваат од Законот за академија за наставници може да се каже дека има потенцијал за дигитализација на услугите, но имајќи предвид дека за повеќето услуги законот не ги дефинира доказите, потребно е најпрво регулирање/утврдување на доказите. Предизвик е формирањето на Академијата за наставници како и техничките и институционални капацитети кои истата би ги имала, за конечно да се потврди можноста за дигитализација на услугите.

49. Закон за јавна чистота

Службен весник број 111/08, 64/09, 114/10, 23/11, 53/11, 80/12, 163/13, 44/15, 147/15, 31/16

Број на услуги

Законот за јавна чистота регулира јавна услуга за првno лице која претставува управно дејствие со донесување на управен акт - дозвола за одржување на јавна чистота.

Надлежен орган

Надлежен орган за постапување по јавната услуга е Министерството за транспорт и врски.

Усогласеност со ЗОУП

Законот за јавна чистота, во врска со јавната услуга за добивање на дозвола за одржување на јавна чистота, е во согласност со Законот за општата управна постапка. Со Законот за јавна чистота, детално се определени условите и доказите кои треба да се обезбедат, па постапката овозможува остварување на основните начела на управната постапка.

Можност за дигитализација

Во однос на услугата која произлегува од Законот за јавна чистота, постои можност за остварување на нејзина дигитализација. Ова бидејќи не е потребно лично присуство на подносителот на барањето, ниту е определено дека некој доказ треба да се достави во оригинал или заверена копија, а некои докази се прибавуваат од органот по службена должност.

50. Закон за едношалтерскиот систем и за водење на трговскиот регистар и регистар на други правни лица

Службен весник број 84/2005, 13/2007, 115/2007, 150/2007, 140/2008, 172009, 28/2010, 17/2011, 53/2011, 70/2013, 15/2014, 97/2015, 192/2015, 53/2016, 114/2016

Број на услуги

Законот за за едношалтерскиот систем и за водење на трговскиот регистар и регистар на други правни лица регулира јавни услуги за физички и правни лица кои претставуваат управни дејствија за донесување на управни акти и реални акти и тоа:

1. Издавање на податоци запишани во трговскиот регистар и регистарот на други правни лица,
2. Упис во трговскиот регистар и регистар на други правни лица,
3. Овластување за регистрационен агент - адвокат и адвокатско друштво и
4. Овластување за регистрационен агент - трговец поединец и трговско друштво за вршење сметководствена дејност

Надлежен орган

Надлежен орган за постапување по јавната услуга е Централниот регистар на Република Северна Македонија.

Усогласеност со ЗОУП

Законот за за едношалтерскиот систем и за водење на трговскиот регистар и регистар на други правни лица, е во согласност со Законот за општата управна постапка. Со Законот за за едношалтерскиот систем и за водење на трговскиот регистар и регистар на други правни лица, уредена е постапката, определени се доказите кои треба да се обезбедат, па постапката овозможува остварување на основните начела на управната постапка.

Можност за дигитализација

Во однос на услугите кои произлегуваат од Законот за едношалтерскиот систем и за водење на трговскиот регистар и регистар на други правни лица, тие се во целост дигитализирани.

51. Закон за угостителската дејност

Службен весник број 62/04, 89/08, 115/10, 53/11, 141/12, 164/13, 187/13, 166/14, 199/14, 129/15, 192/15, 39/16, 53/16 и 71/16

Број на услуги

Законот за угостителската дејност регулира јавни услуги кои претставуваат управни дејствија за донесување на управни акти за

1. упис во регистар на физички лица кои вршат угостителска дејност,
2. издавање на посебна ознака за национален-ресторан – меана,
3. издавање лиценци за ноќен бар, кабаре, диско клуб и диско клуб на отворен простор,
4. категоризација на угостителски објекти за сместување,
5. категоризација на угостителски објекти за исхрана,
6. ознака за услугите на физичките лица во угостителските објекти за сместување во рамките на селските домаќинства во руралните средини;
7. издавање на одобрение за вршење на угостителска дејност надвор од деловниот објект на простор наменет, уреден и опремен за давање на угостителски услуги и
8. категоризација на куќи, станови и соби за издавање од страна на физички лица и селски домаќинства.

Надлежен орган

Општините се надлежни за водење и упис во регистарот на физичките лица кои вршат угостителски дејност; за издавање на одобрение за вршење на угостителска дејност надвор од деловниот објект на простор наменет, уреден и опремен за давање на угостителски услуги и за категоризација на куќи, станови и соби за издавање од страна на физички лица и селски домаќинства.

Министерството за економија е надлежен орган за постапување по јавните услуги за категоризација на угостителски објекти за исхрана; издавање лиценци за ноќен бар, кабаре, диско клуб и диско клуб на отворен простор; издавање на посебна ознака за национален-ресторан – меана и издавање на посебна ознака за за руралните средини.

Владата на РСМ е надлежна за категоризација на угостителските објекти за сместување.

Усогласеност со ЗОУП

Законот за угостителската дејност, во врска со горенаведените јавни услуги, освен за две услуги од општините, е во согласност со Законот за општата управна постапка, бидејќи детално се определени доказите кои треба да се обезбедат односно условите кои треба да бидат исполнети, па постапката овозможува остварување на основните начела на управната постапка.

Законот содржи недоречености, нерегулирани услуги кои предизвикуваат правна несигурност и неможност за остварување на основните начела на управната постапка. Имено, во член 12 став 3 од законот е определено дека угостителска дејност може да се врши и надвор од деловниот објект на

простор наменет, уреден и опремен за давање на угостителски услуги врз основа на одобрението издадено од градоначалникот на општината односно на градот Скопје. Во член 60 став 1 точка 4 предвидена е и глоба за немање одобрение. Но, ниту законот, ниту некој подзаконски акт регулира услови, начин и постапка за донесување на вакво одобрение.

Угостителските објекти за сместување пред започнување со вршење на дејноста задолжително се категоризираат. Условите за категоризација се регулирани со Правилникот за услови за категоризација на објектите за вршење на угостителска дејност (Службен весник број 16/06, 87/2012 и 41/13). За категоризација на куќи, станови и соби за издавање од страна на физичките лица и селските домаќинства, (член 47 став 2 и член 27 став 2 од законот), надлежен е градоначалникот на општината, а во градот Скопје градоначалникот на градот Скопје. но постапката за донесување на решение не е регулирана ниту со законот, ниту со подзаконски акт. Ова пак влијае и на добивањето на јавната услуга за издавање на ознака на руралните средини, бидејќи категоризацијата е задолжителна пред издавање на ознака на руралните средини.

Неусогласеност на Правилникот за формата и содржината на образецот на барањето за ознака за руралните средини (Службен весник број 152/2014) произлегува од образецот на барањето за добивање на ознака за рурални средини, во кој децидно стои дека документите-докази треба да бидат приложени кон барањето. Ова не е во согласност со член 53-г став 3 од законот, според кој доказите се прибавуваат по службена должност.

Исто така, според Правилникот за формата и содржината на образецот на барањето за категоризација на угостителски објект за сместување (Службен весник број 100/2016) во образецот децидно стои дека документите-докази треба да бидат приложени кон барањето, што не е во согласност со член 27-в став 4 од законот, според кој доказите се прибавуваат по службена должност.

Можност за дигитализација

Во однос на услугите кои произлегуваат од Законот за угостителската дејност, постои можност за остварување на нивна дигитализација. Ова бидејќи не е потребно лично присуство на подносителот на барањето, ниту е определено дека некој доказ треба да се достави во оригинал или заверена копија, а напротив определено е дека доказите се прибавуваат по службена должност од страна на службените лица од надлежниот јавен орган.

52. Закон за заштита на конкуренцијата

Службен весник број 145/10, 136/11, 41/1453/16, 83/18

Број на услуги

Законот за заштита на конкуренцијата регулира јавни услуги за правни лица кои претставуваат управно дејствие со донесување на управни акти и тоа

1. Решение дека концентрацијата е во согласност со Законот за заштита на конкуренцијата и
2. Решение за изземање од обврската за неспроведување на концентрацијата.

Надлежен орган

Надлежен орган за постапување по јавната услуга е Комисија за заштита на конкуренцијата со седиште во Скопје.

Усогласеност со ЗОУП

Законот за заштита на конкуренцијата, е во согласност со Законот за општата управна постапка. Со Законот за заштита на конкуренцијата и со подзаконските акти, уредена е постапката, определени се доказите кои треба да се обезбедат, па постапката овозможува остварување на основните начела на управната постапка.

Можност за дигитализација

Во однос на услугите кои произлегуваат од Законот за заштита на конкуренцијата, постои делумна можност за остварување на нејзина дигитализација. Ова бидејќи не е потребно лично присуство на подносителот на барањето, но за некои докази е определено дека треба да се достават во оригинал или заверена копија.

53. Закон за безбедност на производите

Службен весник број 33/06, 63/07, 24/11, 51/11, 148/11, 164/13, 152/15, 53/16, 140/18

Број на услуги

Законот за безбедност на производите регулира јавна услуга која претставува управно дејствие со донесување на управен акт-решение за овластување на правни лица за вршење на оцена на сообразност на непрехранбени производи.

Надлежен орган

Надлежен орган за постапување по јавната услуга е Министерството за економија.

Усогласеност со ЗОУП

Законот за безбедност на производите, во врска со јавната услуга за добивање на овластување за вршење на оцена на сообразност, е во согласност со Законот за општата управна постапка. Со Законот за безбедност на производите, детално се определени доказите кои треба да се обезбедат, па постапката овозможува остварување на основните начела на управната постапка.

Не е усогласена со член 24 од Законот за безбедност на производите, Уредбата за постапката за донесување на решението за овластување на правното лице за вршење на оцена на сообразност, начинот на известување за стекнување на својство на телата за оцена на сообразност, начинот на известување за укинување на решението за овластување и формата и содржината на регистарот на телата за оцена на сообразност (Сл.весник бр. 257/2007 од 27,12,2007) во членот 3, според кој кон барањето за добивање на решение, правното лице приложува набројана документација, од кои некои во копии, а некои копии заверени кај нотар. Имено, со членот 24 (изменет Службен весник бр. 53/16) определени се 5 докази кои треба да се достават кон барањето, од кои за 4 е определено дека се прибавуваат по службена должност од страна на овласеното службено лице од Министерството за економија.

Можност за дигитализација

Во однос на услугата која произлегува од Законот за безбедност на производите, постои можност за остварување на нејзина дигитализација. Ова бидејќи не е потребно лично присуство на подносителот на барањето, ниту е определено дека некој доказ треба да се достави во оригинал или заверена копија.

54. Закон за индустриската сопственост

Службен весник број 21/09, 24/11, 12/14, 41/14, 152/15, 53/16 и 83/18

Број на услуги

Законот за индустриската сопственост регулира јавни услуги кои претставуваат управни дејствија за донесување на управни акти, реални акти- издавање на изводи од регистрите и управни дејства на последување на пријави за меѓународна регистрација и впишување во меѓународен регистар, и тоа следниве:

1. Признавање на патент
2. Саемско право на првенство на патент
3. Униско право на првенство на патент
4. Уверение за право на првенство на патент
5. Извод од регистарот на пријави на патент
6. Извод од регистарот на патенти
7. Впишување промени во Регистарот на патенти односно Регистарот на пријави на патенти
8. Патентен список
9. Признавање на доверлив патент
10. Сертификат за заштита на медицински производи односно производи за заштита на растенијата
11. Заштита на европски патент
12. Признавање на право на индустриски дизајн
13. Саемско право на првенство на индустриски дизајн
14. Униско право на првенство на индустриски дизајн
15. Уверение за право на првенство по пријава на индустриски дизајн
16. Извод од Регистарот на пријави на индустриски дизајни
17. Извод од Регистарот на индустриски дизајни
18. Впишување промени во Регистарот на пријави на индустриски дизајни и Регистарот на индустриски дизајни
19. Продолжување на важењето на индустрискиот дизајн
20. Признавање на правото на трговска марка
21. Униско право на првенство на трговска марка
22. Саемско право на првенство на трговска марка
23. Уверение за право на првенство по пријава на трговска марка
24. Впишување промени во Регистарот на пријави на трговски марки и во Регистарот на трговски марки
25. Извод од Регистарот на пријави на трговски марки
26. Извод од Регистарот на трговски марки
27. Поделба на регистрираната трговска марка
28. Меѓународна регистрација на трговски марки

29. Впишување промени во меѓународниот регистар на Светската организација за интелектуална сопственост
30. Впишување на продолжување на важењето на трговската марка во меѓународниот регистар на Светската организација за интелектуална сопственост
31. Продолжување на важењето на трговска марка
32. Престанок на важење на трговска марка
33. Заштита на географски назив
34. Право на користење на заштитен географски назив
35. Впишување на промени во Регистарот на заштитени географски називи
36. Впишување промени во соодветните регистри на корисници на заштитени географски називи
37. Продолжување на важењето на правото на користење на заштитениот географски назив
38. Укинување на правото за користење на заштитен географски назив
39. Огласување за ништовно решение за признавање на правата од индустриска сопственост
40. Право за вршење дејност застапување во постапки за заштита на права од индустриска сопственост
41. Право на застапување во постапки за заштита на права од индустриска сопственост на застапник од друга држава
42. Потврда за редовен застапник од областа на индустриската сопственост
43. Впишување промени во Регистарот на застапници
44. Обновување на впишувањето во Регистарот на застапници
45. Бришење од Регистарот на Застапници

Надлежен орган

Надлежен орган за работите во врска со стекнувањето и заштитата на правата од индустриска сопственост е Државниот завод за индустриска сопственост со седиште во Скопје.

Усогласеност со ЗОУП

Законот за угостителската дејност, во врска со горенаведените јавни услуги е во согласност со Законот за општата управна постапка, бидејќи детално се определени доказите кои треба да се обезбедат односно условите кои треба да бидат исполнети, па постапката овозможува остварување на основните начела на управната постапка.

Во законот не се предвидени рокови во кои треба надлежниот орган да постапи и да ги спроведе и заврши постапките, но со оглед на специфичноста на постапките, тоа донекаде може да се смета за оправдано.

Во однос на услугите за саемско и униско право на првенство за патент, индустриски дизајн и за трговска марка, не е прецизно регулиран начинот на одлучување на надлежниот орган, дали се одлучува со посебен управен акт и во кои рокови.

Можност за дигитализација

Во однос на услугите кои произлегуваат од Законот за индустриската сопственост, со законот е регулирано дека пријавите за стекнување на права од индустриска сопственост се поднесуваат во писмена форма, лично, по пошта или по електронски пат. Веб-страната на Заводот содржи образци и сите информации за добивање на услугите.

Само за мал број на услуги, со законот и со подзаконски акти, е предвидено дека треба да се остваруваат по писмен пат.